

De inlichtingenplicht van de Participatiewet in combinatie met Berkeley Bridge

Een beslisboom over het maken van bezwaar tegen een besluit dat gebaseerd is op de inlichtingenplicht van de Pw.

Naam:	Suzanna van Noort
Studentnummer:	2095403
Opleiding:	HBO-Rechten Juridische Hogeschool Avans-Fontys
Eerste afstudeerdocent:	mr. John Lousberg
Tweede afstudeerdocent:	mr. Wim Struijlaart
Afstudeerorganisatie:	Raad voor Rechtsbijstand
Afstudeermentor:	Kaoutar Chinig
Afstudeerdatum:	VJ18 februari 2018 – mei 2018
Oplevering:	Tilburg, mei 2018

Voorwoord

Voor u ligt de juridische onderlegger 'De inlichtingenplicht van de Participatiewet in combinatie met Berkeley Bridge'. Voor het afronden van mijn opleiding HBO-Rechten aan de Juridische Hogeschool Avans-Fontys te Tilburg, heb ik een beslisboom voor de Raad voor Rechtsbijstand gemaakt. Daarnaast heb ik deze juridische onderlegger voor de Raad voor Rechtsbijstand gemaakt. Deze juridische onderlegger is op basis van de beslisboom gemaakt. Dit pilotproject heeft plaatsgevonden in de periode van januari 2018 tot en met mei 2018.

Ik heb meegewerkt aan het pilotproject, dit was een project van de Raad voor Rechtsbijstand in samenwerking met de Juridische Hogeschool Avans-Fontys. Met dit pilotproject werd beoogd om een beslisboom te maken, die op de website van de Raad voor Rechtsbijstand komt te staan. Hierdoor kunnen burgers gebruikmaken van de beslisboom en antwoord krijgen op hun vragen over de inlichtingenplicht van de Participatiewet. Tijdens dit project heb ik veel geleerd over het programma Berkeley Bridge en de inlichtingenplicht van de Participatiewet.

Er zijn veel mensen die mij hebben geholpen en gesteund tijdens dit project. Ik wil deze mensen graag bedanken in mijn dankwoord.

Ik wens u allen veel leesplezier bij het lezen van deze juridische onderlegger en de bijbehorende beslisboom.

Suzanna van Noort

Tilburg, mei 2018

Dankwoord

Ik wil graag meneer John Lousberg en de Raad voor Rechtsbijstand bedanken voor het bedenken van dit project. Daarnaast wil ik meneer John Lousberg bedanken voor de ondersteuning en feedback over niet alleen de beslisboom, maar ook de juridische onderlegger, tijdens dit onderzoek. Ik wil graag meneer Wim Struijlaart bedanken voor zijn feedback voor dit onderzoek, vooral voor de juridische antwoorden en de tips voor de beslisboom. Tevens wil ik mevrouw Rianne Viergever, mevrouw Hripsime Rumelian en meneer Randy Schoonen bedanken voor de goede en gezellige samenwerking tijdens dit onderzoek.

Daarnaast wil ik meneer Kevin de Bruijn bedanken voor zijn hulp met betrekking tot de beslisboom. Voor het vertalen van juridische jargon in leken taal en de leken taal te verbeteren, wil ik graag mevrouw Rieneke Dingemans en meneer Paul Kemp bedanken. Zij hebben mij veel geleerd over specifiek woordgebruik, tijdens de cursus met Stichting MIND Korrelatie.

Als laatste wil ik mijn ouders, mevrouw Celine van Noort en meneer René van Noort, bedanken voor de feedback over de juridische onderlegger en de beslisboom en de steun die zij mij gaven tijdens dit onderzoek.

Suzanna van Noort

Tilburg, mei 2018

Inhoudsopgave

Samenvatting	
Lijst met afkortingen	
Begrippenlijst	
Hoofdstuk 1	10
1.1 Probleembeschrijving.....	10
1.2 Centrale vraag:	11
1.3 Doelstelling:	11
1.4 Verantwoording:.....	11
1.5 Leeswijzer	12
Hoofdstuk 2 Juridisch kader	13
2.1 Bijstand.....	13
2.1.1 <i>Recht op bijstand</i>	13
2.1.2 <i>Aanvraag</i>	14
2.1.3 <i>Berkeley Bridge</i>	14
2.1.3.1 <i>De gemeente reageert niet op mijn aanvraag</i>	15
2.1.3.2 <i>De gemeente wil informatie die ik niet heb</i>	16
2.2 Inlichtingenplicht	16
2.2.1 <i>Wijzigingen</i>	17
2.2.2 <i>Berkeley Bridge</i>	18
2.3 Schending inlichtingenplicht.....	19
2.3.1 <i>Terugvordering</i>	19
2.3.2 <i>Berkeley Bridge</i>	20
2.3.3 <i>Bestuurlijke boete</i>	21
2.3.3.1 <i>Opzet</i>	23
2.3.3.2 <i>Grove schuld</i>	23
2.3.3.3 <i>Normale verwijtbaarheid</i>	24
2.3.3.4 <i>Verminderde verwijtbaarheid</i>	24
2.3.4 <i>Berkeley Bridge</i>	25
Hoofdstuk 3 Moeilijkheden met Berkeley Bridge	27
3.1 Berkeley Bridge.....	27
3.1.1 <i>Verwijderen van nodes</i>	27
3.1.2 <i>Links</i>	28
3.1.3 <i>Formules</i>	29
3.1.4 <i>Veranderen van antwoorden</i>	30
3.1.5 <i>Tekstfragmenten</i>	31
3.2 Lekentaal	33

3.2.1 Stichting MIND Korrelatie	33
3.2.2 Juridisch besluit.....	35
3.2.3 Mate van verwijtbaarheid	35
3.3 Voor- en nadelen	37
Hoofdstuk 4 Conclusies en aanbevelingen.....	38
4.1 Conclusies	38
4.1.1 Juridisch Kader	38
4.1.2 Berkeley Bridge.....	39
4.1.3 Lekentaal	40
4.2 Aanbevelingen	40
4.2.1 Inhoudelijke aanbevelingen.....	40
4.2.2 Het proces.....	42
Literatuur- en bronnenlijst	45
Bijlage I: Informatietekstvakken	
Bijlage II: Pro forma bezwaarschrift	
Bijlage III: Bezwaarschrift.....	
Bijlage IV: Brief Den Haag voornemen boete.....	
Bijlage V: Brief Den Haag boete.....	
Bijlage VI: Ingebrekestelling	
Bijlage VII: Worddocument	

Samenvatting

De Raad voor Rechtsbijstand is een organisatie die verantwoordelijk is voor de uitvoering van gesubsidieerde rechtsbijstand. Zij beheren een website; rechtwijzer.nl. Hier staan beslisbomen op die de burger kan gebruiken, om duidelijkheid te krijgen over zijn juridische vraag. Er was nog geen beslisboom over de inlichtingenplicht van de Participatiewet. De beslisboom, die daarover is gemaakt, focust zich vooral op de consequenties voor de burger, als hij de inlichtingenplicht schendt. De burger krijgt de mogelijkheid om een bijna kant-en-klaar bezwaarschrift te ontvangen via deze beslisboom. Daarom luidt de centrale vraag: "Welke aanbevelingen kunnen aan de Raad voor Rechtsbijstand worden gedaan met betrekking tot het maken van een beslisboom over de inlichtingenplicht van de Participatiewet, als zij een beslisboom over de inlichtingenplicht uit de Participatiewet wil plaatsen op rechtwijzer.nl?"

De inlichtingenplicht staat in artikel 17 Participatiewet en is ruim geformuleerd, waardoor de burger elke informatie of wijziging moet doorgeven aan de gemeente, die van invloed kan zijn op het recht op bijstand. De burger is niet altijd op de hoogte van welke wijzigingen doorgegeven moeten worden. Eerst wordt kort gekeken wanneer de burger recht heeft op een bijstandsuitkering en hoe hij de uitkering zou moeten aanvragen. Daarna wordt er uitgelegd hoe deze onderdelen in Berkeley Bridge, het programma waarmee beslisbomen worden gemaakt, zijn gezet. De burger krijgt de mogelijkheid om tussen een aantal problemen te kiezen in de beslisboom. Er wordt ingegaan op de situatie waarbij de gemeente niet op tijd reageert op de aanvraag en wordt de burger geadviseerd om een ingebrekestelling in te vullen en op te sturen.

Daarnaast wordt er gekeken naar de situatie waar de gemeente informatie van de burger wil, die de burger niet heeft of wil geven. De burger wordt dan geadviseerd om in gesprek te gaan met de gemeente of in bezwaar te gaan. Als de inlichtingenplicht is geschonden, wordt het te veel betaalde bedrag aan bijstand teruggevorderd. De gemeenten zijn dit verplicht, op grond van artikel 58 Participatiewet. In lid 8 staat dat daarvan kan worden afgezien, indien er sprake is van een dringende reden. Na jurisprudentieonderzoek is gebleken dat er bijna nooit sprake is van een dringende reden. De burger krijgt, nadat hij heeft gekozen voor bepaalde situaties, de optie om bezwaar of pro forma bezwaar te maken. Hier krijgt hij de keuze tussen verschillende opties waar hij het niet mee eens is. Hij kan het niet eens zijn met de terugvordering, de opgelegde boete en/of de vermindering. Ook kan hij het niet eens zijn met de periode van de terugvordering of de hersteltermijn.

Er is onderzoek gedaan naar de bestuurlijke boete die gegeven wordt bij de schending van de inlichtingenplicht. Het Boetebesluit socialezekerheidswetten regelt de hoogte van de boetes. Er zijn verschillende mate van verwijtbaarheid. De hoogste mate is recidive, daarna is het opzet, grove schuld, normale verwijtbaarheid en verminderde verwijtbaarheid. Recidive is een boete van 150% van het benadelingsbedrag, opzet 100%, grove schuld 75%, normale verwijtbaarheid 50% en verminderde verwijtbaarheid 25%. De grens tussen opzet en grove schuld is moeilijk te bepalen. Grove schuld grenst aan opzet.

Dit pilotproject had een aantal moeilijkheden met Berkeley Bridge en het veranderen van juridische jargon in leekentaal. Het grootste probleem met Berkeley Bridge is de tijd die het vergt om aanpassingen te verwerken in de beslisboom. Stichting MIND Korrelatie heeft geholpen met de leekentaal en gevoelsreflectie. Ook is de 80/20-regel gebruikt, wat betekent dat de uitzonderingsgevallen die 20% van de tijd voorkomen niet in de beslisboom worden genoemd.

De aanbevelingen zijn gesplitst in twee paragrafen. De eerste aanbevelingen gaan over het inhoudelijke onderzoek en de andere aanbevelingen gaan over het verloop van het pilotproject en hoe dit verbeterd kan worden.

Lijst met afkortingen

Awb:	Algemene wet bestuursrecht
Boetebesluit:	Boetebesluit socialezekerheidswetten
CRvB:	Centrale Raad van Beroep
Fraudewet:	Wet aanscherping handhaving en sanctiebeleid SZW-wetgeving
Opdrachtgever:	De Raad voor Rechtsbijstand
P.	Pagina
Pw:	Participatiewet
UWV:	Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen

Begrippenlijst

80/20-regel	Deze regel houdt in dat de uitzonderingsgevallen (die 20% van de tijd voorkomen) buiten beschouwing moeten worden gelaten.
Beslisboom	De beslisboom is een soort vragenlijst, gemaakt met behulp van het programma Berkeley Bridge,
Burger	Met burger wordt in deze onderlegger de bijstandsgerechtigde burger bedoeld.
Conditie	Een conditie is een voorwaarde. Als de volgende vragen afhankelijk zijn van welk antwoord eerder is gegeven, dan wordt de conditie gekoppeld aan het antwoord dat is gegeven.
Connectie	Een connectie is de manier waarop de burger naar de volgende vraag gaat.
Graph	Een graph is een stuk beslisboom dat in een node staat, zodat de beslisboom zelf overzichtelijker is.
Hertaler	De hertaler is iemand die de beslisboom nakijkt op de Nederlandse taal en lekentaal.
Informatieblok	Door een informatieblok krijgt de burger meer informatie over bepaalde termen, via het programma Berkeley Bridge.
Key	De key is wat Berkeley Bridge gebruikt om condities mee te maken.
Node	Een node wordt in Berkeley Bridge gebruikt om vragen of tekst in te zetten.
Testomgeving	De testomgeving is een website waar de beslisboom op wordt gepubliceerd.
Value	De value is wat de burger ziet als antwoord.
Verwachtingsmanagement	Verwachtingsmanagement houdt in dat de burger geen valse hoop wordt gegeven.

Hoofdstuk 1

Dit hoofdstuk begint met de probleembeschrijving, waarna de centrale vraag wordt gesteld. Daarna wordt de doelstelling verwoord en de verantwoording. Als laatste komt de leeswijzer aan bod.

1.1 Probleembeschrijving

De Raad voor Rechtsbijstand (hierna: opdrachtgever) is verantwoordelijk voor de uitvoering van gesubsidieerde rechtsbijstand in Nederland. Ook is de opdrachtgever een zelfstandig bestuursorgaan. Artikel 7 van de Wet op de rechtsbijstand omschrijft de taak van de opdrachtgever.

“Het bestuur heeft tot taak om zorg te dragen voor de organisatie van en de verlening van rechtsbijstand en mediation en ook het gebruik van mediation te bevorderen.” Dit staat in artikel 7 Wet op de rechtsbijstand. Deze taak voert de opdrachtgever onder andere uit door middel van rechtwijzer.nl. Op deze site staan meerdere beslisbomen en globale informatie over verschillende rechtsgebieden. Deze beslisbomen bevatten de meest voorkomende problemen die burgers kunnen hebben. Rechtwijzer.nl heeft nog geen informatie of een beslisboom over de Participatiewet (hierna: Pw), ook al hebben veel burgers hier problemen mee. Daarnaast is er voor de burger niet veel informatie in lekttaal te vinden op internet, over de Pw. Tevens is een relatief hoog aantal toevoegingen per toevoegingsgebruiker terug te vinden bij sociale voorzieningen.¹ Veel burgers maken dus gebruik van gesubsidieerde rechtsbijstand voor sociale voorzieningen.

Omdat veel burgers dus gebruikmaken van de toevoegingen en op internet niet veel te vinden is over de Pw in lekttaal, heeft de opdrachtgever een verzoek gedaan om een beslisboom te maken omtrent de Pw. De Pw is omvangrijk, waardoor gekozen is voor een onderwerp in de Pw, namelijk de inlichtingenplicht.

De inlichtingenplicht van de Pw staat in artikel 17. Hierin staat dat de burger die een bijstandsuitkering ontvangt, op verzoek van het college of onverwijld uit eigen beweging, mededelingen moet doen van alle feiten en omstandigheden waarvan duidelijk moet zijn dat zij van invloed kunnen zijn op de arbeidsinschakeling of het recht op de bijstandsuitkering. Dit artikel moet in de ruimste zin van het woord genomen worden, waardoor er geen eenduidige lijn uit valt te trekken. Eigenlijk komt het erop neer dat de burger die een bijstandsuitkering ontvangt, elke gewijzigde situatie moet doorgeven.

De beslisboom gaat zich vooral focussen op de consequenties van de schending van de inlichtingenplicht van de Pw. De schending van de inlichtingenplicht heeft als gevolg dat de onterechte ontvangen uitkering wordt teruggevorderd en dat een bestuurlijke boete wordt opgelegd, conform het Boetebesluit Socialezekerheidswetten.

Er zal vooral gekeken worden naar welke stappen de burger tegen een onterechte of een te hoge boete kan nemen.

Daarnaast zal de beslisboom zorgen voor minder escalatie van de situatie of onderlinge verhoudingen tussen de burger en de overheid, omdat door deze beslisboom ook andere mogelijkheden worden gegeven, naast het maken van bezwaar.

¹ Raad voor Rechtsbijstand, *Monitor gesubsidieerde rechtsbijstand 2016*, p. 101.

De centrale vraag luidt: “Welke aanbevelingen kunnen aan de Raad voor Rechtsbijstand worden gedaan met betrekking tot het maken van een beslisboom over de inlichtingenplicht van de bijstandsgerechtigde burger van de Participatiewet?”

Door dit onderzoek wordt het voor de burgers duidelijker en overzichtelijker wat de gevolgen van de schending van de inlichtingenplicht van de Pw zijn en wat zij daar eventueel tegen zouden kunnen ondernemen. De vraag zal worden beantwoord aan de hand van verschillende wetten en regelgeving, jurisprudentie en literatuur.

1.2 Centrale vraag:

Welke aanbevelingen kunnen aan de Raad voor Rechtsbijstand worden gedaan met betrekking tot het maken van een beslisboom over de inlichtingenplicht van de Participatiewet, als zij een beslisboom over de inlichtingenplicht uit de Participatiewet wil plaatsen op rechtwijzer.nl?

1.3 Doelstelling:

Op maandag 28 mei 2018 wordt een beslisboom met betrekking tot de inlichtingenplicht van de Pw en de bijbehorende juridische onderlegger opgeleverd aan de opdrachtgever, zodat de opdrachtgever de beslisboom in de praktijk kan gebruiken.

1.4 Verantwoording:

Voor het beantwoorden van de centrale vraag wordt er gebruikgemaakt van onderzoeksstrategieën.

Er wordt gekeken naar de wets- en rechtsgeschiedenis van de Pw, de relevantie jurisprudentie en literatuur. Er is gekozen voor de analyse van een juridische kwestie. Hiermee is het een onderzoek van het recht en een rechtsbronnen- en literatuuronderzoek. De belangrijkste rechtsbron die wordt gebruikt is de wet, met name de Pw. De andere belangrijke rechtsbron is jurisprudentie. Er wordt vooral gebruikgemaakt van al bestaand materiaal. Hierdoor zijn de bronnen en methoden effectief en betrouwbaar.

De opdrachtgever wil graag dat de 80/20-regel wordt aangehouden. De regel houdt in dat de uitzonderingsgevallen niet in de beslisboom worden opgenomen. De opdrachtgever is van mening dat een geval dat minder dan 20% van de tijd voorkomt, een uitzonderingsgeval is. Hierdoor zijn de beslisboom en de juridische onderlegger niet heel diepgaand. De 80/20-regel is gebruikt, zodat de burger de beslisboom nog kan begrijpen en de burger geen valse hoop krijgt door het noemen van uitzonderingsgevallen. Dit noemt de opdrachtgever verwachtingsmanagement.

Om er verder voor te zorgen dat de burger de beslisboom begrijpt, is een hertaler ingehuurd. Tevens is een cursus ingepland voor Stichting MIND Korrelatie, waar twee medewerkers het taalgebruik in de beslisboom gaan beoordelen. Daarnaast heeft de opdrachtgever een testpanel georganiseerd, waar de beslisboom getest wordt door burgers. De feedback van de hertaler wordt na inlevering van deze onderlegger pas verwerkt. Hierdoor is de beslisboom nog niet volledig in correct Nederlands.

Als laatste is het programma Berkeley Bridge gebruikt om de beslisboom te maken.

1.5 Leeswijzer

Deze juridische onderlegger bestaat uit vier hoofdstukken. Hoofdstuk 2 bevat het juridisch kader ten opzichte van de inlichtingenplicht van de Pw en de gevolgen voor de burger die deze inlichtingenplicht heeft geschonden. In hoofdstuk 3 worden de moeilijkheden met Berkeley Bridge benoemd. In dat hoofdstuk worden ook de moeilijkheden met het vertalen van juridische jargon naar leekentaal besproken. Tot slot worden de conclusies en aanbevelingen in hoofdstuk 4 genoemd. De aanbevelingen zijn in twee delen gesplitst. De eerste aanbevelingen zijn voor het inhoudelijke onderzoek, de andere aanbevelingen gaan over het verloop van het pilotproject en hoe dit verbeterd kan worden voor de volgende afstudeerstudenten.

Hoofdstuk 2 Juridisch kader

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op het juridisch kader van de Pw. Met name wordt gekeken naar het recht op bijstand en hoe de burger een bijstandsuitkering kan aanvragen. Daarna wordt gekeken naar de inlichtingenplicht en de gevolgen van de schending van de inlichtingenplicht. Per onderdeel wordt beschreven hoe dat onderdeel in de beslisboom van Berkeley Bridge is verwerkt.

2.1 Bijstand

Bijstand staat geregeld in de Pw. De bijstandsuitkering is bedoeld voor burgers die niet in hun eigen levensonderhoud kunnen voorzien. De gemeenten zijn verantwoordelijk voor het uitvoeren van de Pw en het financieren van de bijstandsuitkering. Dit vloeit voort uit artikel 7 Pw.

2.1.1 Recht op bijstand

Om een bijstandsuitkering aan te vragen, moet de burger voldoen aan een aantal voorwaarden. Deze voorwaarden staan in de Pw. De eerste voorwaarde is dat de burger een rechthebbende moet zijn en moet wonen in Nederland. Dit staat in artikel 11 Pw. De volgende voorwaarde staat in artikel 13 Pw, namelijk dat er geen sprake moet zijn van een uitsluitingsgrond. De grootste uitsluitingsgronden zijn burgers die jonger zijn dan 18 (sub f), burgers die jonger zijn dan 27 maar wel recht hebben op studiefinanciering (sub i) en burgers die in de gevangenis zitten (sub a). Daarnaast mag de burger geen andere uitkering ontvangen. Dit is genoemd in artikel 15 Pw.

De burger moet met zijn vermogen onder de vermogensgrens vallen. De vermogensgrenzen staan in artikel 34 lid 3 Pw. De vermogensgrens is ingedeeld in drie categorieën: de alleenstaande, de alleenstaande ouder en gehuwden tezamen. Hier is het van belang om te weten of er sprake is van een gezamenlijke huishouding, want dan valt de burger samen met zijn partner in de categorie 'gehuwden'. Als er sprake is van een gezamenlijke huishouding, telt het vermogen van de partner ook mee. Daardoor is er een grotere kans dat het recht op bijstand niet meer bestaat. De vermogensgrenzen staan in artikel 34 lid 3 Pw. Voor de alleenstaande is de vermogensgrens €6.020,-. Voor een alleenstaande ouder en voor gehuwden tezamen is de vermogensgrens €12.040,-. Volgens artikel 19 Pw moet de burger onder de vermogensgrens vallen, wil de burger recht hebben op de bijstandsuitkering.

Om te kijken of er sprake is van een gezamenlijke huishouding moet gekeken worden naar meerdere voorwaarden. Er is sprake van een gezamenlijke huishouding als de burger zijn hoofdverblijfplaats deelt met iemand anders, die niet als aanverwant in eerste graad of bloedverwant in eerste graad is. Een bloedverwant in tweede graad valt ook niet onder de gezamenlijke huishouding, als er sprake is van zorgbehoefte bij een van de bloedverwanten in tweede graad. Dit staat in artikel 3 lid 2 sub a Pw. Daarnaast moet, volgens artikel 3 lid 2 sub b, de burger duurzaam gescheiden leven, anders is er ook sprake van een gezamenlijke huishouding. Er is tevens sprake van een gezamenlijke huishouding als de burger en degene met wie hij zijn hoofdverblijfplaats deelt, blijf geven zorg te dragen voor elkaar door middel van het leveren van een bijdrage in de kosten van de huishouding dan wel anderszins. Dit staat in artikel 3 lid 3.

Er zijn vier situaties waarin altijd sprake is van een gezamenlijke huishouding. Deze staan genoemd in artikel 3 lid 4 Pw. In sub a staat dat er sprake is van een gezamenlijke huishouding als de burger gehuwd is met iemand anders, of twee jaar voordat de bijstandsuitkering is aangevraagd, aangemerkt is als gehuwd.

In sub b staat dat er een gezamenlijke huishouding is, als een kind is geboren uit de relatie van de burger en iemand anders of dat een kind is erkend. In sub c staat dat als er een samenlevingscontract is, dat er dan ook sprake is van een gezamenlijke huishouding. De laatste situatie genoemd in artikel 3 lid 4 staat in sub d: “zij op grond van een registratie worden aangemerkt als een gezamenlijke huishouding die naar aard en strekking overeenkomt met de gezamenlijke huishouding, zoals bedoeld in lid 3”.

In artikel 11 lid 1 staat dat de burger niet genoeg inkomen of eigen vermogen moet hebben om in zijn of haar levensonderhoud te voorzien, om in aanmerking te komen voor de bijstandsuitkering.

Als aan al deze voorwaarden is voldaan en er geen sprake is van een van de uitzonderingen, dan heeft de burger recht op bijstand.

2.1.2 Aanvraag

Een bijstandsuitkering kan worden aangevraagd via de website van de gemeente, waar de burger woont. De gemeenten verschillen van manier waarop de bijstandsuitkering moet worden aangevraagd. Sommige gemeenten hebben op hun website een formulier staan, wat de burger kan invullen voor de aanvraag van de bijstandsuitkering. Het kan ook zijn dat de gemeente de burger doorverwijst naar de website ‘werk.nl’.²³ Daarnaast hebben sommige gemeenten de verplichting om een gesprek in te plannen voor de aanvraag van de bijstandsuitkering.⁴ Ook kan de burger langs de gemeente gaan om daar de bijstandsuitkering aan te vragen.

Als er wordt doorverwezen naar de website werk.nl, dan moet de burger de instructies volgen. De burger moet inloggen met zijn DigiD en de instructies van de website volgen. Nadat de burger het formulier van werk.nl heeft verstuurd, verschilt het per gemeente wat de burger daarna moet doen. Soms moet de burger een afspraak inplannen voor het meldingsgesprek. In andere gevallen moet de burger het telefoonnummer bellen dat op de site van werk.nl wordt aangegeven. Dit moet beiden binnen twee dagen gebeuren. Als de burger geen DigiD heeft, moet de burger eerst zijn DigiD aanvragen via de website DigiD.nl. Als de burger problemen heeft met werk.nl of vragen heeft over het invullen van het formulier, dan kan de burger contact opnemen met het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (hierna: UWV), via het telefoonnummer 0900-9294.

2.1.3 Berkeley Bridge

Het recht op bijstand en de manier waarop de bijstandsuitkering moet worden aangevraagd, is niet in de beslisboom opgenomen. Dit staat nu in informatietekstvakken op de website rechtwijzer.nl. Deze zijn te vinden in bijlage I: Informatietekstvakken. Het werd eerst wel in de beslisboom genoemd, maar het is eruit gehaald. Hierover volgt meer in hoofdstuk 3. De eerste vraag die in de beslisboom is gesteld is om te achterhalen waar de burger zich zorgen over maakt. Hier worden nu vijf opties gegeven.

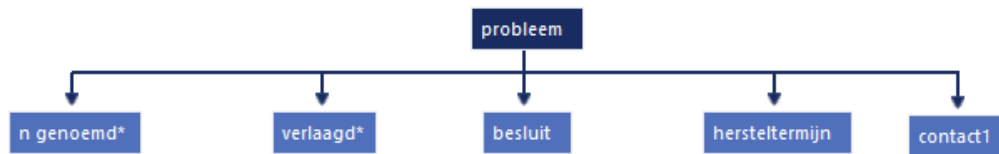
² ‘Bijstandsuitkering aanvragen’, Breda www.breda.nl (zoek op *Bijstandsuitkering aanvragen*).

³ ‘Uitkering aanvragen’, Tilburg www.tilburg.nl (zoek op *Uitkering aanvragen*).

⁴ ‘Bijstandsuitkering’, Apeldoorn www.apeldoorn.nl (zoek op *Bijstandsuitkering*).

De vijf opties zijn:

- Mijn bijstandsuitkering is verlaagd of tijdelijk stopgezet.
- Mijn bijstandsuitkering wordt/is teruggevorderd, vanwege een schending van de inlichtingenplicht.
- De gemeente wil informatie die ik niet heb.
- De gemeente reageert niet op mijn aanvraag.
- Mijn situatie staat hier niet bij.

Figuur 2.1

De blokken die in figuur 2.1 staan worden nodes genoemd. De eerste node heet 'probleem'. Hier worden de vijf opties gegeven.

Waar maakt u zich zorgen om?

- ☐ Mijn bijstandsuitkering is verlaagd of tijdelijk stopgezet.
- ☐ Mijn bijstandsuitkering wordt/is teruggevorderd, vanwege een schending van de inlichtingenplicht.
- ☐ De gemeente wil informatie die ik niet heb.
- ☐ De gemeente reageert niet op mijn aanvraag.
- ☐ Mijn situatie staat hier niet bij.

Figuur 2.2

Als de bijstandsuitkering is verlaagd of tijdelijk is stopgezet, komt de burger bij de node 'verlaagd' en wordt doorverwezen naar een andere beslisboom op rechtwijzer.nl. Die beslisboom gaat over de arbeidsverplichtingen en de maatregelen die bij de schending daarvan worden opgelegd. In paragraaf 2.3.2 en 2.3.4 volgt meer informatie over wat er gebeurt als de burger kiest voor 'mijn bijstandsuitkering is gestopt, teruggevorderd en/of ik heb een boete gekregen.' De burger komt dan bij de node 'besluit' waar de datum van het besluit wordt gevraagd. Als het probleem van de burger hier niet genoemd wordt, wordt hij doorverwezen naar de node 'n_genoemd'. Daarin wordt de burger verwezen naar zijn rechtsbijstandsverzekeraar of het Juridisch Loket. In de volgende paragrafen wordt meer verteld over de situaties waar de gemeente informatie wil of niet reageert op de aanvraag.

2.1.3.1 De gemeente reageert niet op mijn aanvraag

In artikel 4:13 van de Algemene wet bestuursrecht (hierna: Awb) staat dat de beslistermijn een redelijke termijn moet zijn. De redelijke termijn voor de gemeente is acht weken. Dat staat in artikel 4:13 lid 2 Awb. Eerst wordt de vraag over het contact met de gemeente gesteld. Verloopt het contact goed of redelijk, dan kan de burger een gesprek inplannen. Verloopt het contact slecht of niet, dan krijgt de burger de informatie dat de gemeente binnen acht weken moet reageren. Als de burger meer informatie wil hebben over eventuele vervolgstappen, wordt hij doorverwezen naar zijn rechtsbijstandsverzekeraar of het Juridisch Loket.

2.1.3.2 De gemeente wil informatie die ik niet heb

Het kan zijn dat de gemeente informatie wil hebben van de burger, die de burger niet heeft of niet wil geven. Het is voorgekomen dat de gemeente bankafschriften van de burger wil, die de burger niet wilde of kon geven. Het kan zijn dat de burger zijn bankafschriften niet meer ontvangt⁵ en niet via internet zijn bankafschriften wil uitprinten⁶.

Nadat de burger heeft aangegeven dat de gemeente informatie wil, wordt aan de burger gevraagd of hij een hersteltermijn heeft gekregen van de gemeente. Als de burger een hersteltermijn heeft gekregen, dan kan de burger buiten de termijn vallen door een gesprek met de gemeente in te plannen. In gesprek inplannen kost namelijk tijd. Daardoor is gekozen om de burger meteen door te sturen naar de node 'date', waar de datum van het besluit wordt gevraagd, zodat hij naar bezwaar wordt doorgestuurd.

Beantwoordt de burger de vraag over de hersteltermijn negatief, dan wordt een vraag over het verloop van contact met de gemeente gesteld. Hier zijn vier opties, namelijk dat het contact goed, redelijk, moeilijk of niet verloopt.

U heeft aangegeven dat de gemeente informatie van u wil die u niet heeft of niet kan geven.

Voordat we verder gaan, willen we eerst weten hoe het contact met de gemeente is. Contact is namelijk belangrijk om een oplossing te vinden.

- ☐ Het contact verloopt goed.
- ☐ Het contact verloopt redelijk.
- ☐ Het contact verloopt moeilijk.
- ☐ Ik heb geen contact met de gemeente.

Hoe verloopt het contact met uw gemeente?

Figuur 2.3

Geeft de burger aan dat het contact goed of redelijk verloopt, dan wordt de burger geadviseerd om contact op te nemen met de gemeente. De burger kan dan een gesprek inplannen, waarin hij zijn zorgen uitlegt. In deze node staat dat de burger zijn identiteitskaart mee moet nemen en dat de burger de mogelijkheid heeft om iemand mee te nemen. Als het contact met de gemeente slecht of niet verloopt, wordt hetzelfde geadviseerd, maar dan in ander woorden. De burger kan niet in bezwaar gaan tegen het feit dat de gemeente informatie wil en zal, om dit probleem te kunnen oplossen, toch in gesprek met de gemeente moeten gaan. Ook kan de burger een klacht indienen over de manier waarop de burger door medewerkers van de gemeente is behandeld. De burger wordt dan doorgestuurd naar zijn rechtsbijstandsverzekeraar of naar het Juridisch Loket voor vragen over de klachtprocedure. Over de formulering van dit advies volgt meer in hoofdstuk 3.

2.2 Inlichtingenplicht

De inlichtingenplicht van de Pw staat in artikel 17. De burger die een bijstandsuitkering aanvraagt of ontvangt moet zich houden aan de inlichtingenplicht. De burger moet op verzoek van het college burgemeester en wethouders of uit eigen beweging informatie verschaffen, over alle feiten en omstandigheden waarvan het de burger redelijkerwijs duidelijk moet zijn, dat zij van invloed kunnen zijn op zijn arbeidsinschakeling of het recht op bijstand.

⁵ CrvB 18 april 2017, ECLI:NL:CRVB:2017:1458.

⁶ CrvB 22 mei 2012, ECLI:NL:CRVB:2012:BW6517.

Dit artikel is ruim geformuleerd, waardoor het niet duidelijk is welke informatie wordt bedoeld. Dit geldt ook voor burgers die een bijstandsuitkering hebben aangevraagd.⁷ Als de burger weigert om inlichtingen te verstrekken, die niet relevant zijn voor het bepalen van het recht op een bijstandsuitkering, dan is de inlichtingenplicht niet geschonden.⁸ De zaak is tot aan de Centrale Raad van Beroep (hierna: CRvB) gekomen, wat niet elke burger zou willen doen als hij het niet eens is met de informatie die de gemeente vraagt. Ook als de burger niet is verschenen op een gesprek waarvoor hij is uitgenodigd, is dat feit alleen niet genoeg voor een schending van de inlichtingenplicht.⁹

2.2.1 Wijzigingen

In artikel 17 Pw staat dat de burger onverwijld aan de inlichtingenplicht moet voldoen. Volgens het UWV¹⁰ is er aan de inlichtingenplicht voldaan als de inlichtingen binnen één week zijn ontvangen.

Op de websites van verschillende gemeenten staan voorbeelden van feiten en omstandigheden die de burger door moet geven. Gemeente Tilburg geeft als voorbeelden aan dat de burger tijdelijk werk heeft gevonden, gaat verhuizen, een kind dat het huis verlaat of een kind dat weer terug thuis komt wonen. Daarnaast moet de burger, volgens gemeente Tilburg, doorgeven wanneer hij langdurig ziek is, te lang met vakantie is geweest of vrijwilligerswerk gaat doen.¹¹ Deze voorbeelden zijn voor de burger begrijpelijk. Wat betreft het feit dat de burger bijvoorbeeld werk heeft gevonden, wordt verwacht dat hij redelijkerwijs kan begrijpen dat dit van invloed is op de bijstandsuitkering.

Gemeente Amsterdam geeft nog andere voorbeelden van wijzigingen die de burger moet doorgeven. De burger moet doorgeven wanneer hij een erfenis heeft ontvangen, een opleiding gaat volgen of als het meerderjarig kind van de burger stopt met de opleiding of studie.¹² Het feit dat de burger moet doorgeven of hun meerderjarig kind stopt met de opleiding of studie, is al minder duidelijk voor de burger. De burger zal waarschijnlijk niet aanvoelen dat hij dit door moet geven.

Wat voor de burger niet altijd duidelijk is, is dat hij inkomsten uit niet-incidentele verkopen op marktplaats moet doorgeven.¹³ Ook moet de burger inkomsten uit zijn hobby doorgeven.¹⁴

Ook als de gemeente gebruikmaakt van informatieformulieren, voor de inlichtingenplicht, dan kunnen er feiten en omstandigheden voordoen die niet op de formulieren worden gevraagd. Deze feiten en omstandigheden zouden dan toch invloed kunnen hebben op de bijstandsuitkering. De burger moet dan toch uit eigen beweging deze informatie doorgeven.¹⁵ Dit volgt uit een uitspraak van het CRvB.¹⁶

7 CRvB 12 juni 2012, ECLI:NL:CRVB:2012:BW8315.

8 CRvB 5 juli 2016, ECLI:NL:CRVB:2016:2748.

9 CRvB 9 oktober 2012, ECLI:NL:CRVB:2012:BY0748.

10 Beleidsregels boete werknemer 2017, Stcrt. Nr. 56097 25 oktober 2016

11 'Wijzigingen doorgeven bijstandsuitkering', *Tilburg* www.tilburg.nl (zoek op *Wijzigingen bijstandsuitkering*).

12 'Wijzigingen doorgeven', *Amsterdam* www.amsterdam.nl (zoek op *Wijzigingen doorgeven*).

13 Rb. Noord-Nederland 21 december 2017, ECLI:NL:RBNNE:2017:5062. CRvB 18 juli 2017, ECLI:NL:CRVB:2017:2728. Rb. Oost-Brabant 17 februari 2017, ECLI:NL:RBOBR:2017:814.

14 CRvB 4 februari 2014, ECLI:NL:CRVB:2014:310.

15 W.F.A. Elselin, *Tekst en toelichting participatiewet*, Den Haag: Sdu Uitgevers 2017, p. 226.

16 CRvB 7 juni 2016, ECLI:NL:CRVB:2016:2324.

Als er voorbereidende werkzaamheden zijn die gericht zijn op het verwerven van inkomsten, zoals het opbouwen van een hennepkwekerij, dan vallen die werkzaamheden ook onder de inlichtingenplicht.¹⁷ Daarnaast valt het stelselmatig aanbieden van kostbare goederen bij een bank voor verpanding ook onder de inlichtingenplicht.¹⁸

2.2.2 Berkeley Bridge

De informatie over de inlichtingenplicht en de voorbeelden van de gemeenten staan niet in de beslisboom. Er wordt wel algemene informatie gegeven in de informatietekstvakken op de site van rechtwijzer.nl. Over de inlichtingenplicht worden tevens een aantal voorbeelden gegeven.

Een van de opties van de eerste vraag is 'Mijn bijstandsuitkering wordt/is teruggevorderd, vanwege een schending van de inlichtingenplicht'. Bij deze optie is sprake van een schending van de inlichtingenplicht. Hierover volgt meer in paragraaf 2.3. Als die optie wordt gekozen, is de daaropvolgende vraag of een besluit is ontvangen. In hoofdstuk 3 wordt besproken hoe die vraag is gesteld, zodat de burger de vraag begrijpt. Daar wordt gekeken of bezwaar kan worden gemaakt. Daarna wordt de datum van het besluit gevraagd. De datum die wordt gevraagd, is de datum die in de brief van de gemeente wordt genoemd. De ontvangsttheorie is wel van toepassing op deze situatie, maar voor het geval dat de burger zijn post een aantal dagen later heeft geopend en die datum invult, is er gekozen om te vragen naar de datum die bovenaan de brief staat.

Door de formules van Berkeley Bridge wordt berekend hoeveel weken tussen de datum van het besluit en de dag waarop de burger de beslisboom invult zit. Als de burger buiten de zes weken valt, dan is bezwaar niet meer mogelijk. Als de burger meer informatie hierover wil, wordt hij doorgestuurd naar zijn rechtsbijstandsverzekeraar of het Juridisch Loket. De formule die hiervoor wordt gebruikt, om de weken te berekenen, houdt geen rekening met artikel 1 van de Algemene termijnenwet.

Heeft de burger vier of meer weken over, dan wordt hij niet meteen naar het bezwaarschrift doorgestuurd. Hier wordt eerst de vraag gesteld, hoe het contact met de gemeente verloopt. Het idee achter deze vraag was, dat de burger niet meteen bezwaar maakt, maar eerst het probleem probeert op te lossen door met de gemeente contact op te nemen. Als de burger vindt dat het contact goed of redelijk verloopt, dan wordt geadviseerd om snel contact op te nemen met de gemeente. In deze node krijgt de burger de mogelijkheid om een pro forma bezwaarschrift te maken, een definitief bezwaarschrift te maken of het gesprek met de gemeente af te wachten. Wil de burger het gesprek afwachten, dan wordt hij doorgestuurd naar de beslisboom van de opdrachtgever waar vragen worden gesteld over multi-problematiek. Verloopt het contact met de gemeente slecht of niet, dan wordt de burger doorgestuurd naar het maken van bezwaar.

Als de burger twee of minder dan twee weken over heeft, dan wordt hij doorgestuurd naar het maken van een bezwaarschrift. Hier is gekozen om de burger geen contact op te laten nemen met de gemeente, omdat een gesprek inplannen tijd kost en de burger daardoor buiten de bezwaartermijn zou kunnen vallen. Hier krijgt de burger de vraag of hij kan onderbouwen waarom hij het niet eens is met het besluit. Zo wordt onderscheid gemaakt tussen een pro forma bezwaarschrift en een definitief bezwaarschrift.

¹⁷ CRvB 21 juni 2005, ECLI:NL:CRVB:2005:AT8030.

¹⁸ CRvB 25 maart 2014, ECLI:NL:CRVB:2014:1067.

	f_datum_besluit_weken := weeksbetween(q_datum_besluit, now())	
	f_datum_besluit_voluit := datetext(q_datum_besluit, 'd mmmm yyyy', 'nl')	
	f_datum_vandaag_voluit := datetext(now(), 'd mmmm yyyy', 'nl')	
	Fragment datum besluit voluit: '^'{main.date.f_datum_besl...	
	Fragment datum vandaag voluit: '^'{main.date.f_datum_vand...	
	connect: contact3	(f_datum_besluit_weken <= 4)
	connect: jn_rede	(f_datum_besluit_weken > 4) AND (f_datum_besluit_weken <= 6)
	connect: geen_bezw	(f_datum_besluit_weken > 6)

Figuur 2.4

Een voorbeeld van het pro forma bezwaarschrift staat in bijlage II: Pro forma bezwaarschrift en een voorbeeld van het definitief bezwaarschrift staat in bijlage III: Bezwaarschrift.

2.3 Schending inlichtingenplicht

Als de burger de inlichtingenplicht schendt bij de aanvraag van de bijstandsuitkering kan het recht op bijstand niet worden vastgesteld. De gemeente wijst de aanvraag dan af, of laat het buiten behandeling.

Als de burger de inlichtingenplicht schendt tijdens de periode dat hij een bijstandsuitkering ontvangt, is er sprake van bijstandsuitkering fraude.¹⁹ De burger heeft dan, in de meeste gevallen, geheel of gedeeltelijk onterecht bijstand ontvangen. Het bedrag wat de burger onterecht heeft ontvangen wordt teruggevorderd.

2.3.1 Terugvordering

Sinds 1 januari 2013 zijn gemeenten verplicht om het te veel betaalde bedrag van de bijstandsuitkering, terug te vorderen.²⁰ De terugvordering staat ook genoemd in artikel 58 Pw. In artikel 58 lid 8 staat dat er geheel of gedeeltelijk van de terugvordering kan worden afgezien, indien dringende redenen aanwezig zijn. Als het terug te vorderen bedrag €113,- of minder bedraagt, kan de gemeente afzien van de terugvordering.²¹

Er is slechts sprake van dringende redenen, als de burger door de terugvordering in een onaanvaardbare sociale of financiële situatie komt. De burger moet de dringende redenen aannemelijk maken.²²

Uit jurisprudentieonderzoek volgt dat er bijna nooit sprake is van een dringende reden om af te zien van de terugvordering. Als in het behandelplan van de psycholoog van de burger staat dat er door de terugvordering van de bijstand suïcidale gedachten kunnen ontstaan, is er geen sprake van dringende redenen.²³ Ook als de burger, onder dwang, een gezamenlijke huishouding voert en dat niet doorgeeft aan de gemeente, is dat geen dringende reden. Het feit dat degene met wie de burger een gedwongen gezamenlijke huishouding voerde strafrechtelijk was veroordeeld voor mishandeling en stalking van de burger, veranderde niets aan de zaak.²⁴

¹⁹ Kamerstukken II 2011/12, 33 207, 3, p.5

²⁰ Schulinc, *De kleine gids voor de Nederlandse sociale zekerheid*, Deventer: Wolters Kluwer 2017, p. 243.

²¹ Schulinc, *De kleine gids voor de Nederlandse sociale zekerheid*, Deventer: Wolters Kluwer 2017, p. 244.

²² CRvB 15 maart 2016, ECLI:NL:CRVB:2016:952.

²³ CRvB 18 maart 2014, ECLI:NL:CRVB:2014:902.

²⁴ CRvB 14 augustus 2007, ECLI:NL:CRVB:2007:BB1832.

Als de burger toestemming heeft gekregen om op vakantie naar het buitenland te gaan, in dit geval Egypte, maar daar naar het ziekenhuis moet en daardoor het aantal toegestane dagen overschrijdt, is er ook geen sprake van een dringende reden. Ook niet als de burger heeft doorgegeven dat hij later terug zou zijn.²⁵

Er is een uitspraak gevonden, waar wel sprake is van een dringende reden om af te zien van de terugvordering. De burger was een alleenstaande moeder en haar ex-man had buiten haar medeweten kentekens op haar naam gezet. Haar ex-man had identiteitsfraude gepleegd en een schuld van €60.000,- aan de burger achtergelaten na de scheiding. De ex-man is hoofdelijk aansprakelijk voor de terugvordering, maar hij is onvindbaar. De burger is daarna failliet verklaard en toegelaten tot de Wet schuldsanering natuurlijke personen. Als de burger nog een schuld zou krijgen, de schuld van de terugvordering, dan zou zij uit het traject worden gezet. Wanneer dit zou gebeuren, zou zij als alleenstaande moeder met kinderen en enorme schulden in een onaanvaardbare sociale en financiële situatie terecht komen. Hierdoor vond de rechter dat er wel sprake is van een dringende reden om af te zien van de terugvordering.²⁶

2.3.2 Berkeley Bridge

De burger krijgt geen optie om te zeggen dat er sprake is van een dringende reden, omdat de rechter hier vaak niet in meegaat. Daarom staat de dringende reden niet in de beslisboom. Ook worden de verschoonbare redenen niet genoemd in de beslisboom, als de bezwaartermijn is verstreken. Dit is gedaan, omdat er ook bijna nooit sprake is van een verschoonbare reden.²⁷

Als de burger nog binnen de bezwaartermijn valt en geen contact met de gemeente wil opnemen, wordt de vraag gesteld of de burger een pro forma bezwaarschrift wil maken of een definitief bezwaarschrift.

Het is jammer om te horen dat u het contact tussen u en de gemeente ervaart als redelijk of moeilijk contact. Het is aan te raden om toch een gesprek met de gemeente in te plannen om uw zorgen te bespreken. Als het conflict op te lossen is via een gesprek met de gemeente is dit altijd wenselijk.

****Let op!****

Indien u geen bezwaar wilt maken loopt de termijn van zes weken om bezwaar te maken door. De termijn begint op het moment dat u de brief heeft ontvangen. Waarna het niet meer mogelijk is om bezwaar in te dienen.

Meer informatie over een definitief en een voorlopig bezwaarschrift vindt u hieronder.

Wat wilt u doen?

- ☐ Ik wil een definitief bezwaarschrift maken.
- ☐ Ik wil een voorlopig bezwaarschrift maken.
- ☐ Ik wil geen bezwaarschrift maken.

Figuur 2.5

Ook wordt de optie 'ik wil geen bezwaarschrift maken' gegeven. Dan wordt de burger doorgestuurd naar een 'node' waarin de burger eraan wordt herinnerd dat de bezwaartermijn doorloopt. Daarna wordt de burger doorverwezen naar een andere beslisboom van de opdrachtgever, waar gevraagd wordt naar andere eventuele problemen die de burger heeft.

²⁵ CRvB 14 oktober 2014, ECLI:NL:CRVB:2014:3344.

²⁶ Rb. Overijssel 27 maart 2017, ECLI:NL:RBOVE:2017:1328.

²⁷ C.L.G.F.H. Albers, *Bestuursrecht begrepen*, Den Haag: Boom Juridische uitgevers 2017, p.484.

Als de burger geen bezwaar wil maken, maar wel de terugvordering heeft gehad met een boete, kan het zijn dat de burger in schulden terecht komt. Dan kan hij via de beslisboom van de opdrachtgever daar informatie en hulp over krijgen.

Als de burger heeft aangegeven dat hij wel bezwaar wil maken, wordt aan de burger gevraagd waar hij het niet mee eens is. Dit wordt ook bij het pro forma bezwaarschrift gevraagd, zodat duidelijk is voor de gemeente tegen welk besluit er pro forma bezwaar wordt gemaakt. De burger kan het niet eens zijn met meerdere zaken. De opties die worden gegeven zijn:

- Ik ben het niet eens met de gehele terugvordering en/of de opgelegde boete en/of de vermindering.
- Ik ben het niet eens met de gehele terugvordering en/of de opgelegde boete.
- Ik ben het niet eens met de vermindering van de uitkering.
- Ik ben het niet eens met de boete of de hoogte daarvan.
- Ik ben het niet eens met de periode waarover de uitkering wordt teruggevorderd.
- Ik ben het niet eens met de hersteltermijn.

Bij de opties waar de burger het niet eens is met de terugvordering of de periode daarvan, wordt de periode van de terugvordering gevraagd. De begindatum en de einddatum worden opgevraagd. Heeft de burger aangegeven dat hij het niet eens is met de periode van de terugvordering en 'definitief' bezwaarschrift heeft gekozen, wordt aan de burger gevraagd om de begin- en einddatum in te vullen van de periode waar hij het wel mee eens zou zijn.

Daarnaast krijgt de burger bij een 'definitief' bezwaarschrift de mogelijkheid om zijn redenen aan te vullen en in het bezwaarschrift te zetten. Bij pro forma krijgt de burger deze mogelijkheid niet, omdat de burger nog niet zijn redenen kan onderbouwen en nog langs het Juridisch Loket kan gaan voor hulp. Het verschil tussen pro forma bezwaar en definitief bezwaar wordt uitgelegd via een informatieblok.

**Voorlopig bezwaar **

Een voorlopig bezwaarschrift is een brief waarmee u aan de gemeente aangeeft het niet eens te zijn met de brief die u heeft ontvangen. U heeft bij een voorlopig bezwaarschrift nog niet uw redenen gegeven waarom u het niet eens bent met de brief van de gemeente. Met het voorlopig bezwaarschrift geeft u aan dat u meer tijd nodig heeft om uw redenen op te schrijven. De gemeente zal u dan een nieuwe datum geven waarvoor u alsnog uw redenen moet doorgeven, waarom u het niet eens bent met de brief van de gemeente. U zult dan alsnog een definitief bezwaarschrift bij de gemeente moeten indienen. U heeft nu wel de tijd om over uw redenen na te denken of bij het Juridisch Loket om hulp te vragen.

**Definitief bezwaar **

Een definitief bezwaarschrift is een brief waarmee u aan de gemeente aangeeft het niet eens te zijn met de brief die u heeft ontvangen. Bij een definitief bezwaarschrift geeft u zelf al uw redenen aan waarom u het niet eens bent met de brief van de gemeente.

Figuur 2.6

2.3.3 Bestuurlijke boete

Naast de terugvordering is de gemeente sinds 1 januari 2013 verplicht een bestuurlijke boete op te leggen. Dit staat in artikel 18a lid 1 Pw en de Wet aanscherping handhaving en sanctiebeleid SZW-wetgeving (hierna: Fraudewet). Voordat de Fraudewet in werking trad, mocht de boete 10% van het benadelingsbedrag bedragen. Ook kreeg de gemeente voor de Fraudewet de mogelijkheid om het bedrag terug te vorderen. Nu is de gemeente verplicht dit te doen. De bevoegdheid van de gemeente om de bestuurlijke boete op te mogen leggen staat in artikel 5:4 Awb.

Als er geen benadelingsbedrag is, kan er, volgens artikel 2aa Boetebesluit socialezekerheidswetten (hierna: Boetebesluit), worden volstaan met een waarschuwing. Het benadelingsbedrag is het bedrag dat de burger ten onrechte heeft ontvangen, door de schending van de inlichtingenplicht.²⁸

Het Boetebesluit regelt de hoogte van de boetes. Als er geen benadelingsbedrag is en een waarschuwing niet volstaat, dan kan een boete van €150,- opgelegd worden. Dit staat in artikel 2 lid 11 Boetebesluit.

In artikel 18a Pw staat dat de boete maximaal de hoogte van het benadelingsbedrag mag bedragen. Hierop bestaat wel een uitzondering, als er namelijk sprake is van recidive. Dan is de boete 150% van het benadelingsbedrag, aldus artikel 18a lid 5 Pw. Er is sprake van recidive als de burger de inlichtingenplicht al eerder heeft geschonden. De termijn voor recidive is 5 jaar en begint op de dag van het begaan van de schending van de inlichtingenplicht. De opgelegde boete moet wel onherroepelijk zijn, wil de gemeente een boete op grond van recidive op kunnen leggen. De Vereniging van Nederlandse Gemeenten heeft een voorbeeld gegeven, wanneer de termijn voor recidive begint:

“De boete voor schending inlichtingenplicht is opgelegd op 1 april 2013. Na bezwaar, beroep en hoger beroep is de boete onherroepelijk op 1 december 2015. De recidivetermijn start nu op 1 april 2013 en loopt door tot 1 april 2018. Maar de recidiveboete kan enkel in de periode van 1 december 2015 tot 1 april 2018 worden opgelegd.”²⁹

De Vereniging van Nederlandse Gemeenten laat weten dat het moeilijk is om vast te stellen op welke datum de boete onherroepelijk is geworden.

De waarschuwing is geen punitieve sanctie³⁰ en telt daardoor, volgens artikel 18a lid 5 PW, niet mee met recidive.

De hoogte van de bestuurlijke boete is in een uitspraak van de CRvB in 2014³¹ verder uitgewerkt. In deze uitspraak heeft de CRvB vastgesteld dat artikel 5:46 lid 2 Awb van toepassing is, waardoor er bij de oplegging van de boete goed gekeken moet worden naar de mate van verwijtbaarheid. Zoals hierboven genoemd is er een categorie voor recidive, waar de boete 150% van het benadelingsbedrag bedraagt. De categorie onder recidive is opzet. De boete bij opzet bedraagt 100% van het benadelingsbedrag. Daaronder komt grove schuld, voor 75% van het benadelingsbedrag. Normale verwijtbaarheid is de categorie waar een boete van 50% van het benadelingsbedrag op staat.

Er zijn ook nog situaties waar het niet volledig aan te rekenen zijn aan de burger, namelijk verminderde verwijtbaarheid waar een boete van 25% van het benadelingsbedrag op staat. Als laatste zijn er ook nog situaties waar een waarschuwing genoeg is en een boete van €150,- mogelijk is. De gemeente mag geen tweede waarschuwing opleggen, binnen twee jaar nadat de eerste waarschuwing is opgelegd. De gemeente moet dan een boete van €150,- opleggen.³² Aldus artikel 18a lid 4 PW.

De gemeente moet bewijzen dat er sprake is van opzet of grove schuld. Dit staat in artikel 2 lid 9 Boetebesluit.

²⁸ S. Klosse & G.J. Vonk, *Hoofdzaken socialezekerheidsrecht*, Den Haag: Boom Juridische uitgevers 2016, p.85.

²⁹ Vereniging van Nederlandse Gemeenten, *Handreiking aanscherping handhaving en sanctiebeleid SZW-wetgeving*, p. 26.

³⁰ J. De Boer, W. Heesen & R. Ros, *Bijstand in de praktijk*, Deventer: Wolters Kluwer 2017, p. 312.

³¹ CRvB 25 november 2014, ECLI:NL:CRVB:2014:3872.

³² Vereniging van Nederlandse Gemeenten, *Checklist beleidskeuzes bestuurlijke boete inclusief wijzigingen per 1/1/2017*.

2.3.3.1 Opzet

De definitie van opzet is het willens en wetens handelen of nalaten, waardoor te veel bijstand is verstrekt aan de burger.³³

In een uitspraak³⁴ had de burger ter zitting van de rechtbank verklaard dat hij de inkomsten van zijn hennepkwekerij niet had doorgegeven, omdat hij wist dat het verboden is om zwart te werken. Hierdoor was de burger op de hoogte van zijn inlichtingenplicht en heeft deze willens en wetens geschonden, waardoor er sprake was van opzet. De burger kreeg dus een boete van 100% van het benadelingsbedrag, dat ook nog werd teruggevorderd.

In een andere zaak³⁵ had de burger aan de boekhouder van zijn bedrijf uitgelegd, dat hij een aanvullende uitkering ontving en dat hij zijn uitkering kwijt zou raken als hij het bedrijf op zijn naam zou hebben staan. Daarnaast had hij ook toegegeven dat hij wist dat hij zijn werkzaamheden en inkomsten had moeten opgeven. Hierdoor is er ook sprake van opzet.

Door de evenredigheidstoets moet de boete evenredig zijn, kijkend naar de draagkracht van de burger. De bestuurlijke boete moet binnen maximaal 24 maanden te betalen zijn. De mate van verwijtbaarheid heeft invloed op de aflostermijn. De boete die opgelegd wordt voor opzet is hoger dan de boetes die opgelegd worden bij mindere mate van verwijtbaarheid. Daardoor is de betalingstermijn voor opzet 24 maanden.³⁶

2.3.3.2 Grove schuld

Grove schuld is een ernstige, aan opzet grenzende, mate van nalatigheid waardoor te veel bijstand is uitgekeerd.³⁷ De grens tussen opzet en grove schuld is moeilijk te bepalen, omdat grove schuld grenst aan opzet. Er moet bij herhaling geen of onjuiste informatie worden verstrekt.

In een uitspraak³⁸ waar de burger de inkomsten en de arbeidsovereenkomst met de duur van een maand had verzwegen, was er sprake van grove schuld. De burger was van mening dat de gemeente op de hoogte kon zijn van zijn dienstverband, omdat hij een verklaring omtrent het gedrag bij de gemeente had aangevraagd. Dit middel slaagde niet. De burger twijfelde nog of hij zijn dienstverband moest doorgeven aan de gemeente, maar de rechter was van mening dat hij dan zelf contact had moeten opnemen om het zeker te weten. Hier had de burger niet aangegeven dat hij op de hoogte was van de plicht om deze informatie door te geven, waardoor opzet niet is aangetoond.

In een andere uitspraak³⁹ waar een verblijf in het buitenland niet was gemeld, was er ook sprake van grove schuld. De burger verbleef een maand in Irak en had dit niet gemeld aan de gemeente. De burger was al op de hoogte van de regels, omdat hij een eerder verblijf in Irak wel had gemeld. De burger heeft zijn kennis van de regels bevestigd in een gesprek met de gemeente. De gemeente had hier niet gesteld dat er sprake was van opzet.

Voor grove schuld is de betalingstermijn 18 maanden.⁴⁰

³³ CRvB 23 januari 2015, ECLI:NL:CRVB:2015:1807.

³⁴ CRvB 11 januari 2016, ECLI:NL:CRVB:2016:9.

³⁵ CRvB 23 juni 2015, ECLI:NL:CRVB:2015:1807.

³⁶ CRvB 11 januari 2016, ECLI:NL:CRVB:2016:12.

³⁷ CRvB 11 januari 2016, ECLI:NL:CRVB:2016:8.

³⁸ CRvB 19 juli 2016, ECLI:NL:CRVB:2016:2706.

³⁹ CRvB 13 september 2016, ECLI:NL:CRVB:2016:3395.

⁴⁰ CRvB 11 januari 2016, ECLI:NL:CRVB:2016:8.

2.3.3.3 Normale verwijtbaarheid

Als opzet of grove schuld niet kan worden bewezen en er geen sprake is van verminderde verwijtbaarheid, is er sprake van normale verwijtbaarheid. Normale verwijtbaarheid is het uitgangspunt van het Boetebesluit, waardoor het niet is uitgewerkt in het Boetebesluit.

Er zijn twee uitspraken waar de burger een andere uitkering ontving en dat niet had doorgegeven aan de gemeente. In de eerste uitspraak⁴¹ had de burger een halfwezenuitkering, wat de burger twee maanden lang niet had gemeld. In de tweede uitspraak⁴² had de burger een nabestaandenpensioen en had 'nee' ingevuld op de vraag of zij een andere uitkering ontving. In beide zaken was er sprake van normale verwijtbaarheid, omdat beide burgers bij twijfel navraag hadden kunnen doen bij de gemeente.

Voor normale verwijtbaarheid is de betalingstermijn 12 maanden.⁴³

2.3.3.4 Verminderde verwijtbaarheid

In artikel 2a lid 2 Boetebesluit worden situaties genoemd, waar er sprake is van verminderde verwijtbaarheid.

Als de burger de informatie niet kon verstrekken, door onvoorziene en ongewenste omstandigheden die emotioneel zo ontwrichtend waren dat het de burger niet volledig valt toe te rekenen dat de informatie niet tijdig of volledig is verstrekt, is er sprake van verminderde verwijtbaarheid.

Ook is er sprake van verminderde verwijtbaarheid, als de burger in een geestelijke toestand verkeerde dat de schending hem niet volledig valt toe te rekenen. Uit een uitspraak⁴⁴ blijkt dat er sprake is van verminderde verwijtbaarheid, als de burger een, door een arts vastgestelde, gokverslaving heeft en daardoor de winst die hij had verdiend met gokken niet had doorgegeven.

Als de burger nadat hij onjuiste of onvolledige informatie heeft verstrekt en uit eigen beweging alsnog de juiste informatie verstrekt, is er sprake van verminderde verwijtbaarheid.

Daarnaast is er sprake van verminderde verwijtbaarheid, als het mede te wijten is aan de gemeente dat de burger de inlichtingenplicht heeft geschonden.

Als de gemeente op 20 februari 2013 erachter komt dat de burger inkomsten ontvangt en dit niet heeft doorgegeven, maar pas op 16 augustus een boete oplegt, is het dus mede te wijten aan de gemeente dat de inlichtingenplicht is geschonden.⁴⁵

In artikel 2a lid 2 sub e Boetebesluit wordt de restcategorie voor verminderde verwijtbaarheid genoemd. Dat is een samenloop van omstandigheden die elk op zich niet, maar in hun onderlinge samenhang beschouwd wel leiden tot verminderde verwijtbaarheid.

Voor verminderde verwijtbaarheid is de betalingstermijn 6 maanden.⁴⁶

⁴¹ CRvB 10 januari 2017, ECLI:NL:CRVB:2017:64.

⁴² CRvB 11 december 2014, ECLI:NL:CRVB:2014:4214.

⁴³ CRvB 11 januari 2016, ECLI:NL:CRVB:2016:8.

⁴⁴ CRvB 13 september 2016, ECLI:NL:CRVB:2016:3392.

⁴⁵ CRvB 21 juli 2015, ECLI:NL:CRVB:2015:2393.

⁴⁶ CRvB 11 januari 2016, ECLI:NL:CRVB:2016:8.

2.3.4 Berkeley Bridge

Als de burger het niet eens is met de boete, dan komt de burger uit bij een bezwaarschrift voor de boete. Hier zijn drie opties voor. De burger is het niet eens met de boete of de hoogte daarvan, de terugvordering en boete of de terugvordering en boete en vermindering van de bijstandsuitkering. Bij de opties 'gehele terugvordering en/of de opgelegde boete' en 'gehele terugvordering en/of de opgelegde boete en/of de vermindering' kan sprake zijn van meerdere besluiten, waardoor meerdere bezwaarschriften worden gemaakt. Bij deze optie wordt ook de datum van het besluit van de opgelegde boete gevraagd. Vanuit de gemeente Den Haag zijn twee geanonimiseerde brieven ontvangen. De burger ontvangt eerst een brief van de gemeente, waarin het voornemen staat om de boete op te leggen. Deze brief is te zien in bijlage IV: Brief Den Haag voornemen boete. In de brief staat dat geen bezwaar gemaakt kan worden tegen dit voornemen. In de beslisboom staat deze informatie ook.

Information

Het kan zijn dat u een brief heeft ontvangen waarin staat dat de gemeente het voornemen heeft om u een boete op te leggen. Tegen dit voornemen kunt u geen bezwaar maken. U krijgt de mogelijkheid om te reageren op het voornemen tot het opleggen van een boete. U bent niet verplicht hieraan mee te werken. Als u niet reageert op de uitnodiging voor de zienswijze, dan wordt er besloten om de maatregel op te leggen.

Figuur 2.7

De burger wordt dan geadviseerd om gebruik te maken van de zienswijze. Dat besluit is te zien in bijlage V: Brief Den Haag boete. Hierin is ook te zien, dat gemeenten de mate van verwijtbaarheid benoemen. Uit een gesprek met gemeente Apeldoorn en gemeente Haarlem volgde hetzelfde.

De eerste vraag, die over de boete gaat, vraagt op basis van welke mate van verwijtbaarheid de boete is opgelegd. In paragraaf 2.3.3 zijn de verschillende mate van verwijtbaarheid genoemd. De mate van verwijtbaarheid komt ook terug in het bezwaarschrift.

In uw brief over de boete moet een van de andere woorden genoemd zijn. Wat staat er in uw brief?

- ☐ Recidive
- ☐ Opzet
- ☐ Grote schuld
- ☐ Normale verwijtbaarheid
- ☐ Verminderde verwijtbaarheid
- ☐ Waarschuwing

Figuur 2.8

De waarschuwing staat hier ook genoemd, zodat de burger daar bezwaar tegen kan maken. Zoals al gezegd, telt de waarschuwing niet mee met recidive, maar er moet wel sprake zijn van een verwijtbare gedraging. De burger kan het daar niet mee eens zijn. De gemeente mag geen tweede waarschuwing opleggen in twee jaar. Er wordt dan een boete van €150,- opgelegd, waardoor de burger de mogelijkheid krijgt om in bezwaar te gaan tegen de waarschuwing.

Er worden meerdere situaties als voorbeeld gegeven, wanneer de burger een mate van verwijtbaarheid heeft gekozen. De burger krijgt zeven situaties aangeboden die een verschillende mate van verwijtbaarheid inhouden. De achtste optie is dat geen van de bovengenoemde situaties van toepassing zijn. De burger kiest een situatie, als die van toepassing is op hem, waar een andere mate van verwijtbaarheid uit zou kunnen komen.

Uw brief zegt dat er sprake is van recidive. Dit betekent dat u een boete heeft gekregen van maximaal 150% over het bedrag dat wordt teruggevorderd.

Welke situatie vindt u dat bij u van toepassing is? Als er meerdere situaties bij u van toepassing zijn, kiest u degene die het beste bij uw situatie past en beschrijft u de andere situatie bij de vraag waar u de mogelijkheid krijgt om uw redenen te beschrijven.

- ☐ Ik heb al eerder een boete of waarschuwing gekregen, wegens het schenden van de inlichtingenplicht.
- ☐ Ik heb bewust informatie niet doorgegeven, omdat ik bang was dat mijn uitkering verlaagd of stopgezet zou worden.
- ☐ Ik ben al eens eerder niet eerlijk geweest over de informatie die ik aan de gemeente heb gegeven.
- ☐ Ik heb niet altijd alle informatie aan de gemeente gegeven.
- ☐ Ik heb door een medische beperking of psychische aandoening, die is vastgesteld door een arts, de informatie niet kunnen geven.
- ☐ In mijn ogen heeft de gemeente mij onvoldoende of onjuist geïnformeerd.
- ☐ Er is niet te veel bijstandsuitkering aan mij betaald.
- ☐ Mijn situatie staat hier niet bij.

Figuur 2.9

Er is gekozen om de burger niet de mogelijkheid te geven om een hogere mate van verwijtbaarheid te laten kiezen, zodat het bezwaar een kans van slagen heeft. Als de burger een boete opgelegd heeft gekregen op grond van recidive, krijgt de burger alle mate van verwijtbaarheid in situaties te zien. Bij opzet valt de mate van verwijtbaarheid van recidive weg. Bij grove schuld vallen recidive en opzet weg, en zo verder.

Het kan ook zijn dat de burger een mate van verwijtbaarheid kiest, die dezelfde mate van verwijtbaarheid heeft als de grond waarop hij een boete heeft gekregen. Die optie is in de beslisboom gehouden, in de hoop dat de burger eerlijk is over zijn situatie. Als de burger bijvoorbeeld op basis van opzet een boete opgelegd heeft gekregen en de situatie van opzet kiest, volgt een node 'kleine kans'. In die node staat dat de burger weinig kans van slagen heeft, omdat de situatie die de burger heeft aangekruist overeenkomt met de situatie waarvoor hij een boete heeft gekregen. Daar wordt de vraag gesteld of de burger toch bezwaar wil maken. Deze vraag is gesteld, zodat de verwachtingen van de burger gemanaged worden.

U heeft jammer genoeg weinig kans van slagen, omdat de situatie die u heeft aangekruist spreekt van dezelfde situatie als waarvoor u een boete heeft gekregen. U krijgt bij de volgende vragen de kans om uw redenen te geven, waarom u het niet eens bent met de boete. Wilt u toch bezwaar maken?

- ☐ Ja
- ☐ Nee

Figuur 2.10

Daarna krijgt hij de mogelijkheid om zijn redenen aan te vullen via een tekstvak.

De verschillende situaties en welke woorden zijn gebruikt voor de voorbeelden, worden in hoofdstuk 3 verder uitgewerkt.

Hoofdstuk 3 Moeilijkheden met Berkeley Bridge

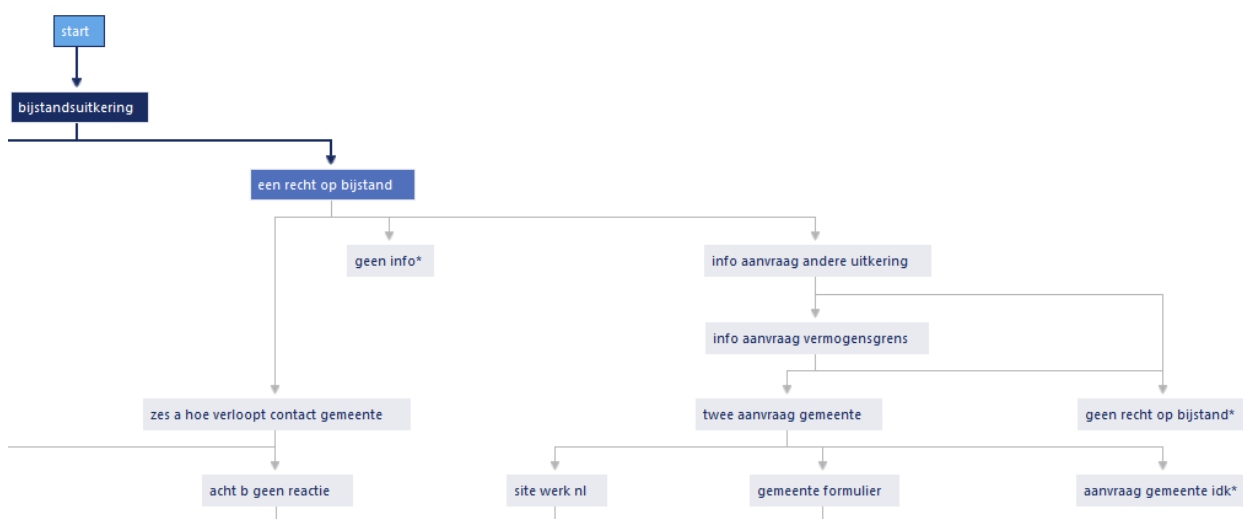
In dit hoofdstuk worden de moeilijkheden met Berkeley Bridge en de moeilijkheden met het veranderen van juridische jargon in leekentaal aangegeven. Als laatste worden kort de voor- en nadelen van Berkeley Bridge genoemd.

3.1 Berkeley Bridge

In deze subparagraaf komen de moeilijkheden met Berkeley Bridge aan bod.

3.1.1 Verwijderen van nodes

De eerste versie van de beslisboom bevatte de vraag of de burger een bijstandsuitkering had. Had de burger nog geen bijstandsuitkering, dan volgden twee vragen om vast te stellen of de burger mogelijk recht zou hebben op een bijstandsuitkering. Er werd gevraagd of de burger onder de vermogensgrens viel en of de burger een andere uitkering ontving. Daarna zou de burger mogelijk recht kunnen hebben op een bijstandsuitkering. Voor meer informatie zou de burger naar het Juridisch Loket kunnen gaan, of de website van de gemeente. Daarna werd informatie gegeven over de formulieren van de gemeente en de website werk.nl. De opdrachtgever wilde deze informatie niet in de beslisboom hebben, omdat de burger, volgens de opdrachtgever, alleen op rechtwijzer.nl zou komen als hij al een bijstandsuitkering heeft en daar problemen mee ondervindt.

Figuur 3.1

In figuur 3.1 is te zien welk gedeelte van de beslisboom moest worden verwijderd. In Berkeley Bridge is het niet moeilijk om nodes te verwijderen, maar node 'zes a hoe verloopt contact gemeente' en de nodes waarmee deze node connecties had, moesten blijven. Door de andere nodes te verwijderen en alleen de connectie tussen de node 'een recht op bijstand' en 'zes a hoe verloopt contact gemeente' te verwijderen, bleven de nodes die moesten blijven staan en werden de andere nodes verwijderd.

3.1.2 Links

In eerste instantie was het plan om bij de route ‘de gemeente reageert niet op mijn aanvraag’ een ingebrekestelling op te stellen. De burger zou de benodigde informatie moeten doorgeven, waarna de burger een ingevulde ingebrekestelling zou krijgen. Dit werd afgeraden door de opdrachtgever, waardoor nu algemene informatie wordt gegeven over de termijn en de ingebrekestelling.

De gemeente heeft niet op uw aanvraag gereageerd en het contact met de gemeente verloopt moeilijk of u heeft geen contact meer met de gemeente.

De gemeente moet binnen acht weken reageren op uw aanvraag. Anders kunt u, met hulp of zelf, een ingebrekestelling sturen. Een ingebrekestelling kunt u zelf maken via de link onderaan de pagina.

U kunt proberen het contact met de gemeente te herstellen. Als u dit moeilijk vindt, kunt u hulp krijgen van sociaal raadslieden.

Heeft u een rechtsbijstandsverzekering?
Neem dan contact op met uw rechtsbijstandsverzekeraar voor informatie over de ingebrekestelling.

Heeft u geen rechtsbijstandsverzekering?
Neem contact op met het Juridisch Loket voor informatie over de ingebrekestelling. U kunt zoeken naar een Juridisch Loket bij u in de buurt via de link onderaan de pagina.

Figuur 3.2

De burger krijgt bij deze node een drietal links. De eerste is een link naar de site van regelhulp.nl, met een verwijzing naar sociaal raadslieden. De tweede is een link naar de site van het Juridisch Loket en de laatste link is een link naar een ingebrekestelling van rijksoverheid.nl.⁴⁷ Deze ingebrekestelling kan de burger dan zelf invullen. De ingebrekestelling is te vinden in bijlage VI: Ingebrekestelling. De moeilijkheid met Berkeley Bridge was het maken van de links en op welke plaats zij kwamen te staan. In de eerdere versies van de beslisboom stonden de links in de zinnen zelf.

U kunt proberen het contact met de gemeente te herstellen. Als u dit moeilijk vindt, kunt u hulp krijgen van [Sociaal raadslieden](#)

Figuur 3.3

Nadat de beslisboom in een testomgeving was gepubliceerd in de testomgeving, bleek dat deze manier niet werkte. De links kwamen onderaan de pagina te staan, waardoor de zinnen niet werden afgemaakt. Hierdoor zijn de zinnen aangepast en krijgt de burger nu volledige zinnen, met de links onderaan de pagina.

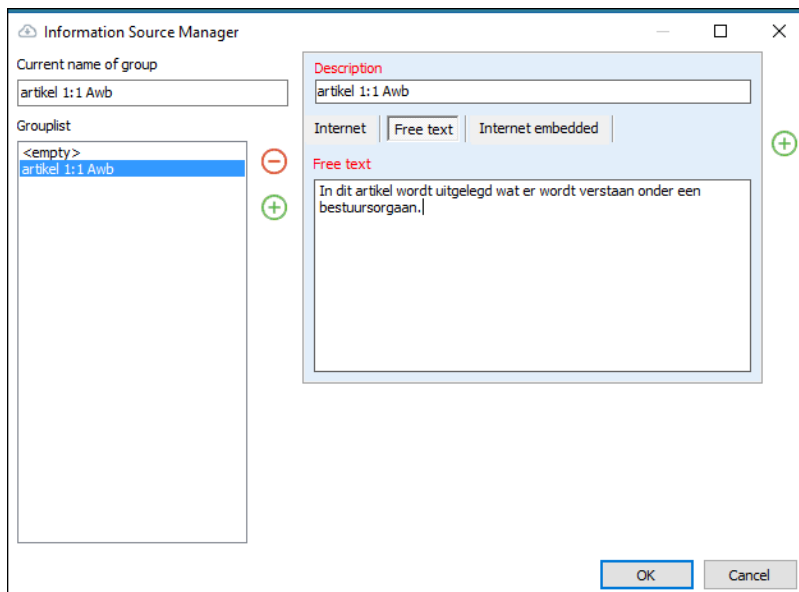
Ook kunt u hulp krijgen van .

[Sociaal raadslieden](#)

Figuur 3.4

Er is informatie van een medewerker van Berkeley Bridge gegeven over hoe de links toch in de tekst zouden kunnen worden verwerkt. Via een informatie link, wordt de extra informatie of een link gegeven.

⁴⁷ ‘Formulier ingebrekestelling’, *Rijksoverheid* www.rijksoverheid.nl (zoek op *Formulier ingebrekestelling*).

Figuur 3.5

Als de 'description' hetzelfde is, als in een tekstvak, dan zou onder de woorden een streepje komen, waar de burger op zou kunnen klikken. Zoals in figuur 3.5 te zien is, is de 'description' artikel 1:1 Awb. Als 'artikel 1:1 Awb' dan in een tekstvak komt te staan, zou het streepje daaronder komen te staan.

De uitleg die hierover werd gegeven, gaf wel aan dat het misschien niet zou werken in de testomgeving van de opdrachtgever. Het hangt er dus van af wat de de opdrachtgever hierover heeft gezegd.

Omdat het niet duidelijk is hoe het later op rechtwijzer.nl komt te staan, is ervoor gekozen om de zinnen af te maken en de links onderaan de pagina te zetten.

3.1.3 Formules

Zoals te lezen is in paragraaf 2.2.2, is er onderscheid gemaakt in het aantal weken dat de burger nog over heeft. Om dat onderscheid in de beslisboom te krijgen, moest gebruikgemaakt worden van formules.

f_x	<code>f_datum_besluit_weken := weeksbetween(q_datum_besluit, now())</code>	
f_x	<code>f_datum_besluit_voluit := datetext(q_datum_besluit, 'd mmmm yyyy', 'nl')</code>	
f_x	<code>f_datum_vandaag_voluit := datetext(now(), 'd mmmm yyyy', 'nl')</code>	
$\equiv$	Fragment datum besluit voluit: <code>^{\wedge}\{main.date.f_datum_besl...</code>	
$\equiv$	Fragment datum vandaag voluit: <code>^{\wedge}\{main.date.f_datum_vand...</code>	
$\hookrightarrow$	connect: contact3	<code>(f_datum_besluit_weken <= 4)</code>
$\hookrightarrow$	connect: jn_rede	<code>(f_datum_besluit_weken > 4) AND (f_datum_besluit_weken <= 6)</code>
$\hookrightarrow$	connect: geen_bezw	<code>(f_datum_besluit_weken > 6)</code>

Figuur 3.6

Om deze formules en condities te krijgen, moet eerst de datum van het besluit worden gevraagd. Vervolgens moet er met een formule 'weeksbetween' de weken tussen de datum van het besluit en de datum van vandaag worden uitgerekend. Daarna moet met condities gewerkt worden. Als er vier of minder weken zijn verstreken wordt de burger doorgestuurd naar 'contact3'. Heeft de burger nog maar twee weken over, dan wordt de burger meteen naar bezwaar doorgestuurd.

De conditie daarvoor is als er meer dan vier weken zijn verstreken, tussen de datum van het besluit en de datum van vandaag en er nog geen zes weken zijn verstreken. De connectie 'geen_bezw', dat de bezwaartermijn is verstreken en de burger geen bezwaar meer kan maken, is als eruit de formule 'weeksbetween' meer dan zes uitkomt.

Deze connecties werkten niet altijd en dit onderdeel heeft veel tijd gekost om correct en werkend te krijgen.

Er was een idee om bijlagen toe te voegen aan het bezwaarschrift, maar het is niet wettelijk verplicht om het besluit waartegen het bezwaarschrift is gericht als bijlage bij het bezwaarschrift toe te voegen. Daarom is ervoor gekozen om de bijlagen uit het bezwaarschrift te halen.

3.1.4 Veranderen van antwoorden

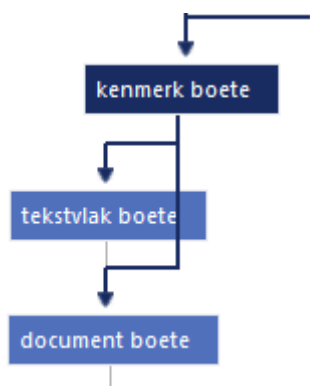
Het probleem met het veranderen van antwoorden was, dat veel condities en connecties afhankelijk waren van de antwoorden. Ook was het moeilijk om te herinneren waar elke conditie stond, als een antwoord werd gewijzigd. Hierdoor werkte de connectie niet, waardoor de beslisboom niet meer werkte. Er wordt, bijvoorbeeld, bij elke optie van bezwaar een tekstvak gegeven waarin de burger zijn redenen kan typen waarom hij het niet eens is met het besluit.

Heeft de burger voor een pro forma bezwaarschrift gekozen, dan krijgt hij deze optie niet. Voordat de burger de mogelijkheid krijgt om een tekstvak te krijgen, moet er dus met condities gewerkt worden, waardoor de burger met bezwaar wel naar die node wordt gestuurd en met pro forma bezwaar niet naar de node wordt gestuurd.

q_kenmerk_boete: 'Wat is het kenmerk dat in uw brief over de boete, '	
Fragment kenmerk boete: '^'{graph_3.kenmerk_boete....	
connect: document_boete	(main.pro_forma.q_pro_forma_terugvorderen_enof_boete = 'Ik ben het niet e
connect: tekstvlak_boete	(main.bezwaar.q_terug_of_boete = 'Ik ben het niet eens met de gehele terugv

Figuur 3.7

In dit figuur is te zien dat de node connect naar 'document_boete' als eerder in de beslisboom gekozen is voor 'Ik ben het niet eens...', bij de node 'pro_forma'. Hierdoor krijgt de burger niet de tekstvak te zien. Als de burger bij de node 'bezwaar' heeft gekozen voor een van de opties, dan gaat de burger wel door naar 'tekstvlak_boete'. In figuur 3.8 is te zien, hoe dat in de beslisboom eruit ziet.

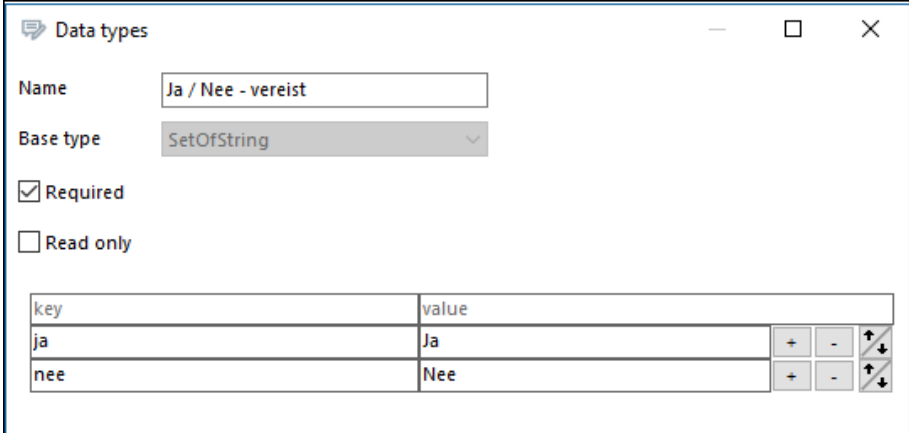
Figuur 3.8

Het probleem is dat connecties niet automatisch veranderen als antwoorden op een vraag worden veranderd. In figuur 3.9 is te zien dat een connectie is met de node 'pro_forma' als de burger heeft gekozen voor het antwoord 'Ik wil een voorlopig bezwaarschrift maken'. Het antwoord was in een vorige versie van de beslisboom 'Ik wil een pro forma bezwaarschrift maken'. Nadat dit antwoord was veranderd, veranderde de conditie niet mee. Hierdoor werd de burger niet doorgestuurd naar de node 'pro_forma' als hij 'Ik wil een voorlopig bezwaarschrift maken' koos, omdat de conditie nog de oude versie had. De connectie werkte dus niet meer, waardoor de beslisboom niet verder ging naar de volgende vragen maar stopte.

 connect: g_bezw	(q_opties_bezwaar = 'Ik wil geen bezwaarschrift maken.')
 connect: pro_forma	(q_opties_bezwaar = 'Ik wil een voorlopig bezwaarschrift maken.')
 connect: bezwaar	(q_opties_bezwaar = 'Ik wil een definitief bezwaarschrift maken.')

Figuur 3.9

In de laatste paar weken is nagevraagd of er een makkelijkere manier is, voor het wijzigen van antwoorden. In figuur 3.10 is te zien dat er een verschil is tussen 'key' en 'value'. De 'key' is wat het programma gebruikt en 'value' is wat de burger ziet. Als 'value' wordt veranderd, maar de 'key' hetzelfde blijft, blijven de condities hetzelfde in het programma. Hierdoor blijven de condities werken, als de antwoorden zijn veranderd.

Figuur 3.10

3.1.5 Tekstfragmenten

In het bezwaarschrift staat een vaste zin, 'het besluit omvat'. Als er voor een terugvordering is gekozen, komt daar 'Het besluit omvat een terugvordering van [begindatum] tot [einddatum]' te staan. De begindatum en einddatum worden aan de burger gevraagd.

Welke beginperiode van de terugvordering - -

wordt er genoemd in uw brief?

Welke eindperiode van de terugvordering - -

wordt er genoemd in uw brief?

Figuur 3.11

Text block

 een terugvordering van f_begin_periode_gemeente tot f_einde_periode_gemeente.

Figuur 3.12

In bijlage II: Pro forma bezwaarschrift en bijlage III: Bezwaarschrift is te zien hoe het er uiteindelijk uit komt te zien. Maakt de burger bezwaar tegen de boete, dan komt daar 'Het besluit omvat een boete op grond van [*mate van verwijtbaarheid*]' te staan. De mate van verwijtbaarheid volgt uit de eerste vraag over de boete.

Figuur 3.13

	q_inhoud_brief_bezwaar: 'In uw brief over de boete moet een van de :	
	f_kleine_letter_inhoud_brief := lowercase(q_inhoud_brief_bezwaar)	
	Fragment inhoud brief waarschuwing: 'een waarschuwing.'	(q_inhoud_brief_bezwaar = 'Waarschuwing')
	Fragment inhoud brief: 'een boete op grond van ^...	(q_inhoud_brief_bezwaar <> 'Waarschuwing')
	Fragment waarschuwing delete paragraph: ''	(q_inhoud_brief_bezwaar = 'Waarschuwing')

Figuur 3.14

Om de zin grammaticaal correct te krijgen, is er een extra formule gemaakt. De formule is te zien in figuur 3.14. De vraag naar de mate van verwijtbaarheid heet 'q_inhoud_brief_bezwaar'. De antwoorden die daar kunnen worden gegeven, beginnen met een hoofdletter. Als voorbeeld wordt gekozen voor de situatie waarin de burger een boete opgelegd heeft gekregen op basis van opzet. Zonder de formule zou in het bezwaarschrift 'Het besluit omvat een boete op grond van Opzet' komen te staan. Dat is grammaticaal niet correct. Het programma Berkeley Bridge heeft hier een oplossing voor. De formule 'lowercase' en het tekstfragment zorgen ervoor dat de mate van verwijtbaarheid zonder hoofdletter in het bezwaarschrift komt.

In figuur 3.14 is ook een fragment 'waarschuwing delete paragraph' te zien. In bijlage VII: Worddocument is het bezwaarschrift te zien, met alle variabelen. De 'delete paragraph' tekstfragmenten zijn in het bezwaarschrift gezet, zodat er niet onnodige witregels in het bezwaarschrift komen te staan.

In bijlage VII: Worddocument staan veel variabelen over de boete. Dit zijn tekstfragmenten die allemaal van elkaar verschillen. Er zijn dertig verschillende combinaties mogelijk met de boete. De burger kan een boete opgelegd krijgen op grond van recidive en de situatie die hij kiest kan spreken van elke mate van verwijtbaarheid. Per combinatie komt er een zin in het bezwaarschrift. Als de burger een waarschuwing heeft gekregen, komt er alleen te staan dat de burger het niet eens is met het besluit. Als de burger kiest voor 'Mijn situatie staat hier niet bij' of de situatie met dezelfde mate van verwijtbaarheid als de mate van verwijtbaarheid waarop de boete is opgelegd, dan komt in het bezwaarschrift te staan: 'De boete is opgelegd op grond van [*mate van verwijtbaarheid*], hier ben ik het niet mee eens.'

Bij elke situatie waar een andere mate van verwijtbaarheid wordt gekozen dan waarop de boete is opgelegd, begint de zin met 'Er is geen sprake van [*mate van verwijtbaarheid*], omdat'. Bij recidive is dit 'Er is geen sprake van recidive, omdat ik niet al eerder de inlichtingenplicht heb geschonden en daar een boete of een waarschuwing voor heb gekregen.' Daarna volgt een zin met de mate van verwijtbaarheid die de burger heeft gekozen. Als voorbeeld wordt de situatie 'Ik heb door een medische beperking of psychische aandoening, die is vastgesteld door een arts, de informatie niet kunnen geven' gekozen. Dan komt in het bezwaarschrift te staan: 'Er is geen sprake van recidive, omdat ik niet al eerder de inlichtingenplicht heb geschonden en daar een boete of een waarschuwing voor heb gekregen. Ik kon door een medische beperking of psychische aandoening, die is vastgesteld door een arts, de informatie niet geven.'

Hierdoor is er sprake van verminderde verwijtbaarheid. De boete moet dus verlaagd worden naar maximaal 25% van het benadelingsbedrag.’ Dit verschilt dus per mate van verwijtbaarheid en de situatie die de burger kiest.

Dit is het onderdeel waar het meeste tijd in is gestoken, omdat bij elke verandering van de situatie, ook het tekstfragment moest worden veranderd. Komt er een mate van verwijtbaarheid bij, dan moesten extra tekstfragmenten aangemaakt worden. Werd een antwoord veranderd, dan moest de zin die in het bezwaarschrift komt te staan ook worden veranderd.

In eerdere versies van de beslisboom waren er acht verschillende Worddocumenten waar bezwaarschriften uit kwamen. Na feedback van een medewerker van Berkeley Bridge, is dit veranderd naar drie Worddocumenten zodat het makkelijker is om in de toekomst iets aan de beslisboom te veranderen. De tekstfragmenten van de overige Worddocumenten zijn ingevoegd in de overgebleven drie Worddocumenten. Hier moest wel gelet worden op het feit dat geen dubbele informatie in de Worddocumenten kwamen te staan.

3.2 Lekentaal

In deze subparagraaf komen de moeilijkheden met het vertalen van juridische jargon naar lekentaal aan bod.

3.2.1 Stichting MIND Korrelatie

Op 28 maart 2018 is gesproken met twee medewerkers van Stichting MIND Korrelatie. Stichting MIND Korrelatie is een organisatie die anoniem, professionele psychische hulp biedt.⁴⁸ Er is toen naar de beslisboom gekeken door twee psychologen, met betrekking tot de zinnen en woorden die waren gebruikt. Hierdoor is het woord ‘jammer’ gebruikt, wanneer de burger heeft aangegeven dat het contact met de gemeente niet goed verloopt.

Het is jammer dat u moeilijkheden ondervindt met het contact met de gemeente of dat u zelfs geen contact meer wilt met de gemeente, maar om problemen over de bijstand te kunnen oplossen moet u toch echt met de gemeente praten. Als u zich er beter bij voelt, kunt u altijd iemand meenemen naar het gesprek met de gemeente die u kan bijstaan. Dit kan uw partner zijn, maar ook uw kinderen of ouders of zelfs een goede vriend(in). U kunt met die persoon ook het gesprek voorbereiden of oefenen.

Ook kunt u hulp krijgen van sociaal raadslieden.

U heeft de mogelijkheid om een klacht in te dienen, wanneer het gaat om de manier waarop u door (medewerkers van) de gemeente bent behandeld. Soms heeft een gemeente op haar website staan hoe een klacht ingediend kan worden.

Heeft u een rechtsbijstandsverzekering?

Neem dan contact op met uw rechtsbijstandsverzekeraar voor informatie over de klachtenprocedure.

Heeft u geen rechtsbijstandsverzekering?

Neem contact op met het Juridisch Loket voor informatie over de klachtenprocedure. U kunt zoeken naar een Juridisch Loket bij u in de buurt via de link onderaan de pagina.

Figuur 3.15

⁴⁸ ‘Over MIND Korrelatie’, *MIND Korrelatie* www.mindkorrelatie.nl (zoek op *Over MIND Korrelatie*).

In de eerste versie van de beslisboom stond de mogelijkheid om het gesprek voor te bereiden er niet bij. Uit het gesprek met Stichting MIND Korrelatie bleek dat burgers het een fijn idee vinden om een gesprek voor te bereiden.

Als de burger nog vier weken of meer over heeft om bezwaar te maken, wordt hij doorgestuurd naar 'contact3'. Hier wordt de vraag gesteld hoe het contact met de gemeente verloopt. Verloopt het slecht, dan wordt de burger doorgestuurd naar bezwaar. Verloopt het contact goed, dan wordt de burger geadviseerd een gesprek in te plannen met de gemeente.

Fijn om te horen dat u het contact tussen u en de gemeente ervaart als goed contact. Het is aan te raden om een gesprek met de gemeente in te plannen om uw zorgen te bespreken. Als het conflict op te lossen is via een gesprek met de gemeente is dit altijd wenselijk.

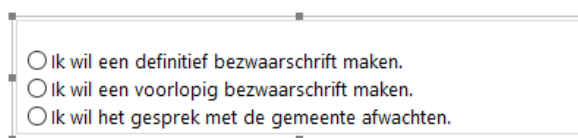
****Let op!****

Indien u het gesprek met de gemeente aangaat, let u er dan op dat u dit tijdig doet. De termijn van zes weken voor het indienen van een bezwaar loopt namelijk gewoon door. De termijn begint op het moment dat u de brief heeft ontvangen. Waarna het niet meer mogelijk is om bezwaar in te dienen.

Het is aan te raden, als het gesprek na de zes weken ligt of ertegenaan om een voorlopig bezwaarschrift naar de gemeente toe te sturen.

Meer informatie over een definitief en een voorlopig bezwaarschrift vindt u hieronder.

Wat wilt u doen?

The image shows a web form with three radio button options. The first option is 'Ik wil een definitief bezwaarschrift maken.' The second option is 'Ik wil een voorlopig bezwaarschrift maken.' The third option is 'Ik wil het gesprek met de gemeente afwachten.'

Figuur 3.16

Ook hier wordt gebruikgemaakt van de feedback van Stichting MIND Korrelatie, om de burger meer op zijn gemak te stellen. Eerst wordt gezegd dat het 'fijn' is dat het contact goed verloopt. Het probleem met dit advies, is dat het gesprek inplannen tijd kan kosten, waardoor de bezwaartermijn mogelijk verstrijkt. Hierdoor is gekozen om een 'let op' in de node te zetten. De twee sterren voor en twee sterren na 'Let op!' zijn erin gezet, zodat 'Let op!' dikgedrukt is als de beslisboom is gepubliceerd in de testomgeving. Het stuk 'tekst ' werkt in een tekstvak in een node niet. De tekst zou dan dikgedrukt moeten zijn. In figuur 3.17 is te zien dat daar wel gebruik wordt gemaakt van 'tekst ', omdat daar de tekst in een informatieblok staat, waar de code wel werkt. In hetzelfde figuur is ook te zien dat de burger uitleg krijgt over het verschil tussen pro forma en normaal bezwaar. Door overleg met stagegenoten is gekozen om het pro forma bezwaar 'voorlopig bezwaar' te noemen, zodat de burger begrijpt dat het voorlopig is. Er bestaat een kans dat de burger niet weet wat een pro forma bezwaarschrift is. In de eerste versies van de beslisboom werd het bezwaarschrift 'normaal' bezwaarschrift genoemd, maar na feedback van de opdrachtgever is dat veranderd in 'definitief' bezwaar.

**Voorlopig bezwaar **

Een voorlopig bezwaarschrift is een brief waarmee u aan de gemeente aangeeft het niet eens te zijn met de brief die u heeft ontvangen. U heeft bij een voorlopig bezwaarschrift nog niet uw redenen gegeven waarom u het niet eens bent met de brief van de gemeente. Met het voorlopig bezwaarschrift geeft u aan dat u meer tijd nodig heeft om uw redenen op te schrijven. De gemeente zal u dan een nieuwe datum geven waarvoor u alsnog uw redenen moet doorgeven, waarom u het niet eens bent met de brief van de gemeente. U zult dan alsnog een definitief bezwaarschrift bij de gemeente moeten indienen. U heeft nu wel de tijd om over uw redenen na te denken of bij het Juridisch Loket om hulp te vragen.

**Definitief bezwaar **

Een definitief bezwaarschrift is een brief waarmee u aan de gemeente aangeeft het niet eens te zijn met de brief die u heeft ontvangen. Bij een definitief bezwaarschrift geeft u zelf al uw redenen aan waarom u het niet eens bent met de brief van de gemeente.

Figuur 3.17

3.2.2 Juridisch besluit

De vereisten van een besluit staan in artikel 1:3 Awb. Het moet een schriftelijke beslissing zijn, genomen door een bestuursorgaan. Tevens moet het een publiekrechtelijke rechtshandeling zijn. Bij het eerste punt kan al zorgen voor verwarring bij de burger. Als aan de burger zou worden gevraagd of er een beslissing is genomen, dan weet hij niet de juridische betekenis van een beslissing. Het voornemen om een boete op te leggen is geen besluit in de zin van artikel 1:3 Awb.

De burger kan denken dat er wel een beslissing is genomen, omdat de gemeente heeft besloten om een voornemen op te leggen. De burger zal ook niet, zonder uitleg, weten of een beslissing een publiekrechtelijke rechtshandeling is. Het plan was om de burger deze vragen te stellen en uitleg te geven over de juridische termen, maar de opdrachtgever vond dit geen goed idee. De opdrachtgever is namelijk van mening dat de burger de uitleg niet zou lezen en daardoor de beslisboom niet afmaakt, omdat hij het niet begrijpt. Daarom is gekozen om een gemakkelijke vraag te stellen. De gemeente moet bij besluiten altijd aangeven dat bezwaar kan worden gemaakt tegen dit besluit, aldus artikel 3:45 Awb. Gelet op de 80/20-regel van de opdrachtgever, wordt er nu aan de burger gevraagd of er in de brief van de gemeente een bezwaarclausule staat. Het woord bezwaarclausule wordt niet in de vraag genoemd, om de burger niet te verwarren.

Heeft u een brief van de gemeente ontvangen, waarin staat dat u bezwaar kunt maken?

☐ Ja
☐ Nee

Onderaan de brief kunt u vinden of u bezwaar kunt maken.

Figuur 3.18

3.2.3 Mate van verwijtbaarheid

De eerste vraag over de boete, gaat over de mate van verwijtbaarheid. In bijlage V: Brief Den Haag boete, is te zien dat in de brief van de gemeente, de mate van verwijtbaarheid wordt genoemd. Hierdoor is gekozen om de mate van verwijtbaarheid niet aan de burger uit te leggen, of andere woorden te gebruiken. Wanneer de burger de mate van verwijtbaarheid heeft gekozen, die in de brief staat genoemd, komt die mate van verwijtbaarheid terug in het bezwaarschrift.

In de tweede vraag die de burger krijgt over de opgelegde boete, moet de burger aangeven welke van de gegeven situaties op hem van toepassing is. In de eerste versies van de beslisboom waren dit de situaties waar de burger uit kon kiezen:

Welke van deze situaties is bij u van toepassing?	☐ Ik heb niet aan mijn inlichtingenplicht voldaan, omdat ik zwart werk en dat niet wilde vertellen aan de gemeente ☐ Ik heb al eerder een boete gekregen hiervoor ☐ Ik heb de inlichtingenplicht al eerder geschonden ☐ Ik heb inkomsten verzwegen, omdat ik wist dat mijn bijstandsuitkering gestopt/verlaagd zou worden ☐ Ik heb de gewijzigde situatie van mijn gezinssamenstelling niet doorgegeven, omdat ik wist dat mijn bijstandsuitkering gestopt/verlaagd zou worden ☐ Ik heb bewijs gefalsificeert ☐ Ik heb niet doorgegeven dat ik werk heb gevonden, omdat ik wist dat mijn bijstandsuitkering gestopt/verlaagd zou worden ☐ Ik heb niet doorgegeven dat ik een erfenis heb ontvangen ☐ Ik heb bij herhaling geen of onjuiste informatie verstrekt ☐ Ik heb inkomsten/gezinssamenstelling/werk verzwegen, ook al heb ik meerdere gesprekken gehad om het te kunnen vertellen ☐ Ik heb inkomsten/gezinssamenstelling/werk verzwegen, maar ik heb wel gedeeltelijk informatie daarover verstrekt ☐ Ik heb een andere uitkering, maar ben vergeten dat te vertellen ☐ Er waren onvoorziene en ongewenste omstandigheden, waardoor ik emotioneel ontwricht was en niet kon vertellen dat er iets gewijzigd is ☐ Mijn geestelijke toestand liet mij de wijziging niet vertellen ☐ Voordat de gemeente had gezien dat ik feitelijk onjuiste informatie had doorgegeven, had ik de juiste informatie doorgegeven ☐ Dat er onjuiste informatie is verstrekt, is mede te wijten aan de gemeente ☐ Er is geen benadelingsbedrag
---	--

Figuur 3.19

Hier zijn alle situaties genoemd, die in het Boetebesluit staan en uit meerdere uitspraken⁴⁹ naar boven kwamen. De opdrachtgever wilde dat er niet meer dan zes opties worden gegeven, omdat zij van mening is dat de burger niet meer opties zal lezen. Hierdoor is gekozen om de situaties uit de uitspraken weg te laten en alleen de situaties uit het Boetebesluit erin te laten staan. Het was niet mogelijk om daar zes situaties van te maken, omdat er zes mate van verwijtbaarheid zijn en de optie dat geen van de situaties van toepassing is ook als antwoord moet kunnen worden gegeven.

Welke situatie is bij u van toepassing?	☐ Ik heb al eerder de inlichtingenplicht geschonden en hiervoor een boete gekregen. ☐ Ik heb informatie niet doorgegeven, omdat ik wist dat mijn uitkering zou worden verlaagd/gestopt. ☐ Ik heb bij herhaling geen of onjuiste informatie verstrekt. ☐ Ik heb informatie niet gegeven, maar heb wel gedeeltelijk de informatie verteld. ☐ Dat er onjuiste informatie is verstrekt, is mede te wijten aan de gemeente. ☐ Er is geen benadelingsbedrag. ☐ Geen van deze situaties is van toepassing.
---	---

Figuur 3.20

In figuur 3.21 is te zien dat de situaties meer in leken taal zijn geschreven dan in figuur 3.20. In het gesprek met Stichting MIND Korrelatie werd het probleem met 'Dat er onjuiste informatie is verstrekt, is mede te wijten aan de gemeente' besproken. De mogelijkheid bestaat dat burgers deze optie vaak zouden kiezen, omdat de burger na het krijgen van de boete ontevreden is over de gemeente. Stichting MIND Korrelatie heeft ervaring met de bijstandsgerechtigde burger en daardoor zijn de antwoorden nogmaals veranderd.

Welke situatie is bij u van toepassing?	☐ Ik heb al eerder een boete of waarschuwing gekregen, wegens het schenden van de inlichtingenplicht. ☐ Ik heb bewust informatie niet doorgegeven, omdat ik bang was dat mijn uitkering verlaagd of stopgezet zou worden. ☐ Ik ben al eens eerder niet eerlijk geweest over de informatie die ik aan de gemeente heb gegeven. ☐ Ik heb niet altijd alle informatie aan de gemeente gegeven. ☐ Ik heb door een medische beperking of psychische aandoening, die is vastgesteld door een arts, de informatie niet kunnen geven. ☐ In mijn ogen heeft de gemeente mij onvoldoende of onjuist geïnformeerd. ☐ Er is niet te veel bijstandsuitkering aan mij betaald. ☐ Mijn situatie staat hier niet bij.
---	--

Figuur 3.21

De optie waar grove schuld aanwezig is, is veranderd. De burger heeft bewust de informatie niet doorgegeven, maar niet omdat de burger wist dat de uitkering verlaagd of stopgezet zou worden. De burger was 'bang' dat zijn uitkering verlaagd of stopgezet zou worden. Volgens de medewerkers van Stichting MIND Korrelatie zouden burgers deze optie eerder kiezen. De optie voor verminderde verwijtbaarheid is gesplitst in twee opties.

⁴⁹ Rb. Rotterdam 19 december 2014, ECLI:NL:RBROT:2014:10361, Rb. Rotterdam 19 december 2014, ECLI:NL:RBROT:2014:10361 en Rb. Noord-Holland 12 december 2014, ECLI:NL:RBNHO:2014:11602.

De optie is veranderd in 'Ik heb door een medische beperking of psychische aandoening, die is vastgesteld door een arts, de informatie niet kunnen geven' en 'In mijn ogen heeft de gemeente mij onvoldoende of onjuist geïnformeerd'. Hiermee is geprobeerd om de burger minder vaak de schuld bij de gemeente te leggen, maar is de optie wel gegeven omdat deze situatie toch voor kan komen. Ook de andere opties zijn veranderd in leekentaal en in woorden gezet, waar de burger eerder zijn mate van verwijtbaarheid durft toe te geven.

3.3 Voor- en nadelen

De voordelen van het programma Berkeley Bridge zijn:

- Er kunnen beslisbomen gemaakt worden, die bedrijven op hun website kunnen zetten, als de bedrijven een licentie hebben.
- Nadat er tijd is in gestoken, is het programma makkelijk te begrijpen en toe te passen.
- Er staan video's online met uitleg over de functies van Berkeley Bridge.
- De medewerkers van Berkeley Bridge reageren snel op vragen via de mail.
- Een technische achtergrond is niet nodig om beslisbomen te maken met Berkeley Bridge.

De nadelen van het programma Berkeley Bridge zijn:

- Er moet wel tijd in gestoken worden, om het programma eigen te maken.
- De video's die online staan zijn in het Engels, waardoor een adequate beheersing van de Engelse taal handig zou zijn.
- Een technische achtergrond is niet nodig, maar zal wel helpen.
- Berkeley Bridge werkt niet op een Apple-computer, zonder dat daar Windows op kan worden geïnstalleerd.
- Met de gratis proeflicentie kunnen beslisbomen niet online worden gezet, zodat burgers het kunnen gebruiken. Hiervoor moet een andere licentie worden gekocht.⁵⁰

⁵⁰ 'Licenties' Berkeley Bridge www.berkeleybridge.nl (zoek op *Licenties*).

Hoofdstuk 4 Conclusies en aanbevelingen

In dit hoofdstuk worden de conclusies en aanbevelingen naar aanleiding van dit onderzoek gegeven. Hier wordt ook antwoord gegeven op de centrale vraag: “Welke aanbevelingen kunnen aan de Raad voor Rechtsbijstand worden gedaan met betrekking tot het maken van een beslisboom over de inlichtingenplicht van de Participatiewet, als zij een beslisboom over de inlichtingenplicht uit de Participatiewet wil plaatsen op rechtwijzer.nl?”

4.1 Conclusies

In deze paragraaf komen de conclusies ten opzichte van het juridisch kader, de moeilijkheden met Berkeley Bridge en de moeilijkheden met het vertalen van juridische taal naar leken taal aan bod.

4.1.1 Juridisch Kader

Artikel 17 Pw is ruim geformuleerd, waardoor het voor de burger niet altijd duidelijk is welke wijzigingen hij moet doorgeven. De last ligt bij de burger, om uit eigen beweging de informatie door te geven. Als de inlichtingenplicht wordt geschonden, wordt de ten onrechte ontvangen bijstand teruggevorderd en krijgt de burger een bestuurlijke boete opgelegd. Dit terwijl de burger al onder de vermogensgrens valt, waardoor de kans groot is dat de burger in de schuldenproblematiek komt. Op basis van dit artikel en de problemen die de burger krijgt met een schending van de inlichtingenplicht is een beslisboom gemaakt. Met deze beslisboom kan de burger bezwaar maken tegen de terugvordering, eventuele boete en/of de vermindering van zijn bijstandsuitkering.

De 80/20-regel van de opdrachtgever is te begrijpen, maar maakt de beslisboom niet juridisch volledig. Voor burgers die willen weten of zij mogelijk recht hebben op een bijstandsuitkering, kunnen niet terecht bij de beslisboom. Ook de manier waarop de bijstandsuitkering moet worden aangevraagd, staat niet in de beslisboom. De 80/20-regel houdt in dat de uitzonderingsgevallen niet mee worden genomen. De uitzonderingsgevallen zijn 20% van de gevallen. Dit is een groot percentage om niet mee te nemen.

Door de 80/20-regel is er ook voor gekozen om de verschoonbare redenen niet te noemen in de beslisboom, omdat hier bijna nooit sprake van is. Ook wilde de opdrachtgever dat er gebruikgemaakt zou worden van verwachtingsmanagement. De burger moet geen valse hoop krijgen dat hij toch nog bezwaar kan maken, als dat een hele kleine kans van slagen heeft. Daarnaast is de ontvangsttheorie niet gebruikt in de beslisboom, omdat de kans bestaat dat de burger een andere datum zou invullen. Er is gevraagd om de burger de datum van de brief in te laten vullen en niet de datum waarop de burger de brief heeft ontvangen. Dit is gedaan om ervoor te zorgen dat de burger niet de datum invult waarop hij de brief heeft geopend, wat een aantal dagen later kan zijn. Ook is de vraag of de brief een besluit is veranderd in de vraag of er in de brief staat dat er bezwaar kan worden gemaakt.

Daarnaast is door de 80/20-regel en het jurisprudentieonderzoek ook gekozen om de dringende redenen om af te zien van de terugvordering niet te noemen. Er waren veel gevallen waarvan zou worden gedacht dat er wel sprake was van een dringende reden, terwijl de rechter vond van niet. Ook met het oog op verwachtingsmanagement, krijgt de burger geen valse hoop dat er door een dringende reden af kan worden gezien van de terugvordering en mogelijke boete.

Omdat de opdrachtgever wilde dat de burger niet meteen bezwaar zou maken, wordt de burger in bepaalde situaties doorgestuurd naar de gemeente. Als de burger heeft aangegeven dat het contact met de gemeente goed of redelijk verloopt, dan wordt de burger geadviseerd om het conflict op te lossen door een gesprek met de gemeente aan te gaan. Wil de burger dit niet, heeft de burger slecht contact met de gemeente of heeft de burger niet genoeg tijd voor een gesprek in verband met de bezwaartermijn, dan wordt de burger doorgestuurd naar een bezwaarschrift.

De mate van verwijtbaarheid wordt niet uitgelegd aan de burger, omdat de mate van verwijtbaarheid in de brief van de gemeente wordt genoemd. Dit is gebleken uit contact met de gemeente Den Haag. De burger krijgt de mogelijkheid om te kiezen welke situatie op hem van toepassing is. Dit is gedaan, om te achterhalen welke mate van verwijtbaarheid de burger vindt dat voor hem van toepassing is. Dit komt terug in het bezwaarschrift. Er is gekozen om de burger niet de mogelijkheid een hogere mate van verwijtbaarheid te laten kiezen, dan de mate van verwijtbaarheid waarop de burger de boete heeft ontvangen. Het zou niet logisch zijn om bezwaar te maken tegen een boete op grond van normale verwijtbaarheid, als de burger aangeeft dat er eigenlijk sprake is van opzet.

4.1.2 Berkeley Bridge

Het verwijderen van 'nodes' is niet veel werk als het hele gedeelte moet worden verwijderd. Moet een 'node' blijven staan, dan wordt het al moeilijker. Tekstfragmenten maken, die terugkomen in het bezwaarschrift, vereist veel tijd en werk. De functie die ervoor zorgt dat een extra witregel, waar andere tekstfragmenten staan, wordt verwijderd heet 'delete paragraph'. Deze tekstfragmenten waren moeilijk om werkend te krijgen in het begin. Nadat daar meer mee gewerkt te hebben, werd begrepen hoe deze tekstfragmenten toegepast moesten worden. Er moet dus veel tijd gestoken worden in Berkeley Bridge om alles goed te begrijpen.

Het werken met links is ook een onderdeel waar tijd in gestoken moet worden. Er zijn verschillende manieren van het maken van links in de beslisboom. Het hangt af van de opdrachtgever op welke manier de links eruit komen te zien op de site van de opdrachtgever. In de testomgeving bleek dat de links niet werkten op de manier zoals gewild.

De moeilijkheid met het veranderen van antwoorden was, dat veel condities en connecties afhankelijk waren van de antwoorden die werden veranderd. De condities en connecties veranderen niet automatisch mee. Er kwam feedback van een medewerker van Berkeley Bridge in de laatste paar weken, met een manier die makkelijker was. Hierdoor zou het veranderen van antwoorden er niet voor zorgen dat de condities en connecties niet meer werkten.

In het programma Berkeley Bridge zijn meerdere formules beschikbaar. Het kost tijd om de formules te begrijpen en om te weten welke formules gebruikt moeten worden in welke situatie. Ook kost het tijd om aanpassingen aan te brengen in de beslisboom.

4.1.3 Lekentaal

Door de medewerkers van Stichting MIND Korrelatie is het advies gekomen om de taal aan te passen. De gevoelens van de burger moeten gereflecteerd worden. Als de burger aangeeft dat het contact met de gemeente moeilijk verloopt, dan wordt er gezegd dat het 'jammer is dat de burger moeilijkheden ondervindt met het contact'. Als het contact goed verloopt, dan wordt dat benoemd met 'fijn dat het contact goed verloopt'. Ook wordt de burger geadviseerd om, als zij een gesprek willen met de gemeente, het gesprek voor te bereiden met anderen.

Tevens zijn de situaties die de burger kan kiezen, wat betreft de mate van verwijtbaarheid veranderd in situaties die het gevoel reflecteren. 'Ik heb informatie niet doorgegeven, omdat ik wist dat mijn uitkering zou worden verlaagd/gestopt' is veranderd in 'Ik heb bewust informatie niet doorgegeven, omdat ik bang was dat mijn uitkering verlaagd of stopgezet zou worden'.

4.2 Aanbevelingen

In deze paragraaf worden de aanbevelingen genoemd. Er zijn verschillende aanbevelingen. Eerst worden de inhoudelijke aanbevelingen ten opzichte van dit onderzoek gedaan. Omdat dit een pilot project is, volgen daarna de aanbevelingen over het verloop van het proces. Deze aanbevelingen zijn niet alleen voor de opdrachtgever, maar ook voor de Juridische Hogeschool.

4.2.1 Inhoudelijke aanbevelingen

Het recht op bijstand staat niet in de beslisboom genoemd. De opdrachtgever vond dat de vragen hierover konden worden verwijderd. De algemene informatie is wel te vinden op rechtwijzer.nl, maar het zou vollediger zijn als dit ook genoemd zou worden in de beslisboom. De aanbeveling hierbij is om de vragen over het recht op bijstand uit te breiden, zodat het juridisch volledig en correct is. Er zouden dan vragen moeten komen die achterhalen of er sprake is van een gezamenlijke huishouding bij de burger. Hierdoor zou de beslisboom deel uitmaken van een groter geheel, namelijk over het recht op bijstand.

In het begin van dit project was het idee om een volledige ingebrekestelling uit de beslisboom te laten komen, net zoals de bezwaarschriften. Uiteindelijk is ervoor gekozen om de burger te verwijzen naar een website. Daar kan de burger zelf een ingebrekestelling uitprinten en later zelf invullen. De aanbeveling is om de ingebrekestelling als Worddocument uit de beslisboom te laten komen, met de bijbehorende vragen voor de burger. Deze vragen zouden dan de datum van de dag waarop de burger zijn aanvraag of bezwaar heeft ingediend moeten bevatten.

Ook moet het onderwerp van de aanvraag of bezwaar genoemd worden en het kenmerknummer, indien dit is gegeven. Als laatste moeten de gegevens van de burger en de gemeente, die in graph 1, graph 2 en graph 3 staan, ook gevraagd worden. Als dat niet mogelijk is, is de aanbeveling om het gedeelte 'de gemeente reageert niet op mijn aanvraag' uit de beslisboom te halen en op rechtwijzer.nl als algemene informatie te geven. Dit is te doen door de nodes 'contact1' en 'g reactie' te verwijderen en het antwoord 'de gemeente reageert niet op mijn aanvraag' te verwijderen in de node 'probleem'.

Een andere aanbeveling is om extra voorbeelden te geven in de informatievakken op rechtwijzer.nl. Deze voorbeelden gaan dan om wijzigingen die de burger moet doorgeven op grond van de inlichtingenplicht. De burger moet namelijk ook doorgeven wanneer hij gaat verhuizen, langdurig ziek is, op vakantie gaat, een opleiding gaat volgen en wanneer zijn meerderjarig kind stopt met zijn opleiding of studie. Daarnaast moet de burger doorgeven als hij inkomsten krijgt uit niet-incidentele verkopen op marktplaats of uit zijn hobby. Tevens is het belangrijk om de burger te laten weten dat voorbereidende werkzaamheden zoals het opbouwen van een hennepkwekerij ook onder de inlichtingenplicht valt en dat stelselmatig aanbieden van kostbare goederen bij een bank voor verpanding daar ook onder valt.

De formule van Berkeley Bridge, 'weeksbetween', houdt geen rekening met erkende feestdagen en weekenden. Hierdoor is het, volgens artikel 1 van de Algemene termijnenwet, niet compleet juridisch correct als er wordt gevraagd hoeveel weken de burger nog de tijd heeft om bezwaar te maken. Deze aanbeveling is voor het programma Berkeley Bridge.

De informatie over dringende redenen om af te zien van de terugvordering en verschoonbare redenen voor de bezwaartermijn zouden ergens kunnen worden benoemd. Ondanks de 80/20-regel en verwachttingsmanagement, is het juridisch niet volledig om dit niet te noemen. Het is mogelijk om dit in de beslisboom aan te geven. De verschoonbare redenen zouden dan moeten worden genoemd bij de node 'geen_bezw', als de bezwaartermijn is verlopen. De dringende redenen kunnen worden gegeven bij de tekstvakken in de beslisboom zelf. De tekstvakken voor de terugvordering staan in graph 2 en graph 3 in de nodes genoemd 'tekstvlak_periode'. Als dit niet mogelijk is, dan wordt er aanbevolen om informatie over de dringende redenen en verschoonbare redenen op rechtwijzer.nl te zetten. Aan te raden is wel, om erbij te vermelden dat er bijna nooit sprake is van deze redenen.

Bij de mate van verwijtbaarheid zou nog jurisprudentie en wetsartikelen genoemd kunnen worden in de tekstfragmenten. Hierdoor zouden die terug kunnen komen in het bezwaarschrift. In de tekstfragmenten die de percentages van de boete noemen, kan de uitspraak ECLI:NL:CRVB:2014:3872 in combinatie met artikel 5:46 lid 2 Awb genoemd worden. Omdat de wet en jurisprudentie vaak veranderen, wordt er aanbevolen aan de opdrachtgever om dit goed in de gaten te houden voor eventuele veranderingen die moeten worden doorgevoerd in de beslisboom.

Afhankelijk van hoe de beslisboom eruit komt te zien op rechtwijzer.nl, wordt er aanbevolen om de links in de lopende zin te zetten. De links staan nu onderaan de pagina. Het zou mooier zijn als het woord dat verwijst naar een website, ook meteen de link is. De manier waarop dit zou moeten is afhankelijk van hoe de beslisboom eruit komt te zien op de website.

De burger krijgt informatie over de mogelijkheid om een klacht in te dienen in de node 'wil_info'. Het is aan te bevelen om hier een complete klachtbrief op te leveren. Ook hier zouden de gegevens van de burger en de gemeente moeten worden gevraagd. Daarnaast moet daarna ook een tekstvak worden gegeven aan de burger, zodat hij zijn klacht(en) kan omschrijven. Daar moet dan een tekstfragment van worden gemaakt, wat in het Worddocument moet komen.

Er zijn nu drie Worddocumenten waar bezwaarschriften uitkomen. Dit is gedaan, omdat in sommige gevallen meerdere bezwaarschriften moeten worden gemaakt. Het is haalbaar om deze Worddocumenten in één Worddocument te zetten. Dit zou de graphs ook verlagen naar één graph, wat strakker zal staan in de beslisboom. Hier wordt aanbevolen om dit te laten doen door iemand die werkt bij Berkeley Bridge of een medewerker van de opdrachtgever die veel kennis heeft van Berkeley Bridge.

Ook wordt er aanbevolen om de burger de mogelijkheid te geven om aan te vinken dat hij bijlage(n) wilt toevoegen. Hiervoor zou in de graphs een extra node aangemaakt moeten worden, met de checklist functie, waar een tekstfragment aan gekoppeld moet worden om zo in het Worddocument iets over bijlage(n) te krijgen. Aanbevolen wordt om het volgende in het tekstfragment te zetten:

Bijlage(n):

-

Als laatste wordt er aanbevolen aan de opdrachtgever om de beslisboom aantrekkelijk op de website te plaatsen. Bijvoorbeeld door het gebruik van een zandloper waar aangegeven wordt hoeveel vragen de burger nog moet beantwoorden of hoeveel tijd het hem nog zou kosten.

4.2.2 Het proces

Deze aanbevelingen gaan over het proces van dit project en hebben geen betrekking tot het inhoudelijke deel van dit onderzoek.

De grootste aanbeveling is om een strakke planning te maken en dat alle partijen zich daar aan houden. In dit project kwam de hertaler in de laatste drie weken met feedback over de beslisboom. Dit kost veel tijd om te verwerken. Voor de volgende afstudeerders die dit project gaan volgen, zou het handig zijn om een bepaalde datum te kiezen waarop de beslisboom af zou moeten zijn. Daarna zou er niet meer aan de beslisboom moeten worden gewerkt, omdat het maken van de onderlegger veel tijd kost. Wanneer iets aan de beslisboom verandert, moet de onderlegger ook worden veranderd. Het zou logischer en makkelijker zijn als deze twee onderdelen niet door elkaar lopen. Dit houdt in dat de beslisboom dan ook na die datum niet meer wordt aangepast of dat er nog feedback in verwerkt wordt.

Er waren wat problemen met de hertaler, omdat er veel feedback kwam. Er was veel tijd nodig om de feedback te verwerken en dat was tijd die besteed moest worden aan deze juridische onderlegger. Ook kostte de manier van nakijken veel tijd. Er werden screenshots gemaakt van elke node en tekstfragment, zodat de hertaler het kon uitprinten en op papier kon nakijken. De hertaler zou de link van de testomgeving kunnen gebruiken, met de feedback knop.

Net zoals de hertaler zou het testpanel ook eerder kunnen worden ingepland, zodat de kans groter wordt dat er meer dan drie mensen komen. Ook wordt er aanbevolen om het testpanel niet op locatie te houden. De burgers van het testpanel kunnen de link krijgen van de testomgeving, waar een feedback knop zit.

Het is niet handig om de week voordat het onderzoek ingeleverd moet worden, nog feedback te ontvangen waardoor de beslisboom en de onderlegger aangepast moeten worden. Er is dan sprake van dubbel werk. Beter zou zijn een einddatum voor de beslisboom te geven, ongeveer vijf of zes weken voordat het onderzoeksplan moet worden ingeleverd. Hierdoor zou er nog genoeg tijd zijn voor de juridische onderlegger.

Wat ook zou helpen met de planning, is om niet de eerste vijf weken de afstudeerstagiairs 'globaal literatuuronderzoek' te laten doen. Na de eerste twee weken was het onderzoek redelijk klaar, maar de feedback die werd gegeven was dat er moest worden doorgegaan met globaal literatuuronderzoek. Dit is te veel tijd voor globaal literatuuronderzoek.

De vier verschillende onderwerpen werden de eerste dag gegeven. Hierdoor was er niet genoeg tijd om rustig na te denken over wie welke onderwerp zouden willen. Er zouden een of twee dagen gegeven kunnen worden om de onderwerpen te verdelen. Nog handiger zou zijn om de onderwerpen al door te geven voordat de stage begint, zodat bij het sollicitatiegesprek over de onderwerpen kan worden gesproken.

Over de onderwerpen kan ook meer inzicht worden gegeven. Het was aan het begin van het onderzoek een paar weken niet duidelijk wat de opdrachtgever precies verwachtte. Er was ook onduidelijkheid over wat de opdrachtgever wilde met de beslisboom in het begin en de informatievakken die op rechtwijzer.nl komen te staan. Hier wordt aanbevolen om de student meer inzicht te geven in wat de opdrachtgever wil van de studenten.

Tevens zou het handig zijn als de opdrachtgever zich meer verdiept in de onderwerpen die hij aanbiedt, zodat de studenten samen met de opdrachtgever kunnen discussiëren over het onderwerp.

Het managen van dit project zou ook op een andere manier kunnen. De Skype-gesprekken die elke maandag- en donderdagochtend werden gehouden waren niet altijd nodig. Als op donderdag was gesproken, dan werd op maandag ook weer gesproken. Dan wordt er maar een dag besproken op maandag. Hierdoor wordt er aanbevolen om een keer in de week, op bijvoorbeeld woensdag, te Skypen.

Daarnaast is het bezoek van de opdrachtgever aan de school wel goed. Dit was een keer in de twee weken. Er werd dan gekeken naar de beslisbomen en daarop werd feedback gegeven. Het zou handiger zijn als de feedback schriftelijk zou komen, omdat het tijdens het bezoek moeilijk was om alle feedback bij te houden. Deze bezoeken zouden meer opleveren, als de beslisbomen van tevoren al bekeken waren en de feedback opgestuurd was. Dan zou de feedback tijdens het bezoek kunnen worden besproken.

Bij dit project waren eigenlijk twee afstudeermentoren, namelijk mevrouw Chinig en mevrouw Van Zeeland. Als het mogelijk is, zou het handiger zijn om maar een afstudeermentor te hebben. Dit zou tegenstrijdige feedback kunnen voorkomen en meer duidelijkheid en inzicht bieden in wat de opdrachtgever van de studenten verwacht.

Het feit dat contact kon worden opgenomen met een medewerker van Berkeley Bridge was goed, maar het zou handiger zijn als de opdrachtgever ook veel kennis over het programma zou hebben. Dan zouden de studenten het ook aan de opdrachtgever kunnen vragen of kunnen discussiëren over welke opties het beste zijn in Berkeley Bridge.

Wat ook een mogelijkheid zou zijn, is dat de opdrachtgever iemand van Berkeley Bridge in dienst neemt of een bestaande medewerker traint in het programma van Berkeley Bridge.

De cursussen over Berkeley Bridge waren goed en tijdig gegeven. Deze cursussen werden in de eerste week gegeven. De cursus die later werd gegeven, was niet handig ingepland. Het was een beginnerscursus, terwijl de gemaakte beslisbomen al ver waren met tekstfragmenten en Worddocumenten. De cursus met Stichting MIND Korrelatie droeg veel bij aan de beslisboom en de onderlegger. Er wordt aanbevolen om de cursus met Stichting MIND Korrelatie erin te houden.

De aanbeveling voor de Juridische Hogeschool is om met het bedrijfsbureau van tevoren af te spreken, dat de studenten om benodigde kantoorartikelen en magic-charts mogen vragen. Dan hoeft het niet elke keer via de leraar.

De wet zal voortdurend veranderen en jurisprudentie zal andere invullingen geven aan bepaalde begrippen. De beslisboom moet veranderen aan de hand van deze ontwikkelingen. Het grootste onderdeel wat mogelijk zou kunnen veranderen is het gedeelte over de bestuurlijke boete. De grens tussen opzet en grove schuld zou duidelijker kunnen worden. Als dit het geval is, dan zal er bij de node 'boete' en de verschillende mate van verwijtbaarheid een andere voorbeeld situatie toegevoegd moeten worden. De voorbeeldsituatie zou de situatie van de nieuwe jurisprudentie kunnen zijn. De percentages van de boetes zouden ook kunnen veranderen. Dan moet er bij dezelfde nodes, maar ook de tekstfragmenten zullen dan moeten worden veranderd.

De opdrachtgever zou ook kunnen proberen om te kijken hoe effectief de beslisboom is. Mogelijk zou zijn om een evaluatie te houden en de burgers vragen of het bezwaarschrift gegrond is verklaard of niet. Hier moet de opdrachtgever wel goed kijken naar de nieuwe algemene verordening persoonsgegevens, zodat er geen problemen komen met de persoonsgegevens van de burgers.

De laatste aanbeveling is om de informatie over de moeilijkheden met Berkeley Bridge aan de mogelijke afstudeerstagiairs te laten weten, net zoals de mogelijkheden die deze moeilijkheden oplossen, zoals het veranderen van de value en key van antwoorden. De studenten weten dan waar zij aan toe zijn, maar zouden dan niet dezelfde fouten maken die tijdens dit project zijn gemaakt.

Literatuur- en bronnenlijst

Boeken:

C.L.G.F.H. Albers, *Bestuursrecht begrepen*, Den Haag: Boom Juridische uitgevers 2017.

J. De Boer, W. Heesen & R. Ros, *Bijstand in de praktijk*, Deventer: Wolters Kluwer 2017.

W.F.A. Elselin, *Tekst en toelichting participatiewet*, Den Haag: Sdu Uitgevers 2017.

S. Klosse & G.J. Vonk, *Hoofdzaken socialezekerheidsrecht*, Den Haag: Boom Juridische uitgevers 2016.

Raad voor Rechtsbijstand, *Monitor gesubsidieerde rechtsbijstand 2016*.

Schulinck, *De kleine gids voor de Nederlandse sociale zekerheid*, Deventer: Wolters Kluwer 2017.

Elektronische bronnen:

www.berkeleybridge.nl, bezocht februari 2018

www.breda.nl, bezocht maart 2018

www.tilburg.nl, bezocht maart 2018

www.apeldoorn.nl, bezocht maart 2018

www.amsterdam.nl, bezocht maart 2018

www.mindkorrelatie.nl, bezocht maart 2018

www.rijksoverheid.nl, bezocht april 2018

Staatscourant:

Beleidsregels boete werknemer 2017, Strcrt. Nr. 56097 25 oktober 2016.

Kamerstukken:

Kamerstukken II 2011/12, 33 207, 3.

Vereniging Nederlandse Gemeenten:

Vereniging van Nederlandse Gemeenten, Checklist beleidskeuzes bestuurlijke boete inclusief wijzigingen per 1/1/2017.

Vereniging van Nederlandse Gemeenten, Handreiking aanscherping handhaving en sanctiebeleid SZW-wetgeving.

Jurisprudentie:

Centrale Raad van Beroep:

CRvB 21 juni 2005, ECLI:NL:CRVB:2005:AT8030.

CRvB 14 augustus 2007, ECLI:NL:CRVB:2007:BB1832.
CRvB 22 mei 2012, ECLI:NL:CRVB:2012:BW6517.
CRvB 12 juni 2012, ECLI:NL:CRVB:2012:BW8315.
CRvB 9 oktober 2012, ECLI:NL:CRVB:2012:BY0748.
CRvB 4 februari 2014, ECLI:NL:CRVB:2014:310.
CRvB 18 maart 2014, ECLI:NL:CRVB:2014:902.
CRvB 25 maart 2014, ECLI:NL:CRVB:2014:1067.
CRvB 14 oktober 2014, ECLI:NL:CRVB:2014:3344.
CRvB 25 november 2014, ECLI:NL:CRVB:2014:3872.
CRvB 11 december 2014, ECLI:NL:CRVB:2014:4214.
CRvB 23 januari 2015, ECLI:NL:CRVB:2015:1807.
CRvB 23 juni 2015, ECLI:NL:CRVB:2015:1807.
CRvB 21 juli 2015, ECLI:NL:CRVB:2015:2393.
CRvB 11 januari 2016, ECLI:NL:CRVB:2016:8.
CRvB 11 januari 2016, ECLI:NL:CRVB:2016:9.
CRvB 11 januari 2016, ECLI:NL:CRVB:2016:12.
CRvB 15 maart 2016, ECLI:NL:CRVB:2016:952.
CRvB 7 juni 2016, ECLI:NL:CRVB:2016:2324.
CRvB 5 juli 2016, ECLI:NL:CRVB:2016:2748.
CRvB 19 juli 2016, ECLI:NL:CRVB:2016:2706.
CRvB 13 september 2016, ECLI:NL:CRVB:2016:3392.
CRvB 13 september 2016, ECLI:NL:CRVB:2016:3395.
CRvB 10 januari 2017, ECLI:NL:CRVB:2017:64.
CRvB 18 april 2017, ECLI:NL:CRVB:2017:1458.
CRvB 18 juli 2017, ECLI:NL:CRVB:2017:2728.

Rechtbank:

Rb. Noord-Nederland 21 december 2017, ECLI:NL:RBNNE:2017:5062.
Rb. Oost-Brabant 17 februari 2017, ECLI:NL:RBOBR:2017:814.
Rb. Overijssel 27 maart 2017, ECLI:NL:RBOVE:2017:1328.
Rb. Rotterdam 19 december 2014, ECLI:NL:RBROT:2014:10361.
Rb. Noord-Holland 12 december 2014, ECLI:NL:RBNHO:2014:11602.